

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'En Ya'aqov

agadot Bavli vi-Yerushalmi 'im perushe ve-ha-ḥidushim she-ba'u bo
ke-khol asher nidpesu kamah pa'amim : u-ve-tosefet ma'alot rabim

Ibn-Ḥaviv, Ya'aqov Ben-Shelomoh

המלש ןב בקעי, ביבח-ןבא

[Kaliningrad?], [1860?]

הנשה שאר

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9313

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קוב

כי נח נפשיה דאהרן אכתי הוה סיהון קיים דכתיב ב
 *וישמע הכנעני מלך ערד מה שמועה שמע ע"נ
 [שמע] שמח אהרן ונסתלקו ענני כבוד כסבור ג
 נתנה רשות להלחם עם ישראל והיינו דכתיב *ויראו מדבר כל
 כל העדה כי גוע אהרן וא"ר אבהו אל תקרי ויראו כ
 אלא ויראו כדר"ל דאמר ר"ל כי משמש בארבע
 לשונות אי דילמא אלא דהא מי דמי החם כנען
 הכא סיהון תנא הוא סיהון הוא ערד הוא כנען
 סיהון שדומה לסייח במדבר כנען ע"ש מלכותו
 ומה שמו ערד שמו א"ד ערד שדומה לערוד במדבר
 כנען ע"ש מלכותו ומה שמו כיהון שמו:
 תניא דברים שאמר חנני לנחמיו בכסליו אמרן
 נחמיו למלך בניסן דברים שאמר חנני כ
 לנחמיו בכסליו שנא' *דברו נחמיו בן חכלי וגו' ע"נ
 ויבוא חנני אהרן מאחי הוא ואנשי מיהודה ואשאלם כחמיו ב
 על היהודים הפליטה אשר נשאר מן השבו
 ועל ירושלים ויאמרו לו הנשארם אשר נשאר
 מן השבי שם במדינה ברעה גדולה ובחרפה וחומת
 ירושלים מפורצת ושערי נצחו באש אמרן נחמיו
 למלך בניסן שנא' *ויהי בהודש ניסן שנת עשרי' כ
 לארחתה שסתא המלך יין לפניו ואשא את היין
 אלא ויראו כתגלו: וכדר"ל כי גוע נתינת טעם הוא
 לדבר שלפניו כתגלו העדה לפי שגוע אהרן של' כי
 גד' לאכות קאמא וכו': סייח עיר בן סוס: ערוד קמור הנר:

ואתנה למלך ולא הייתי רע לפניו ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים ואתה אינך חולה אין זה כי אם רע לב ואירא הרבה מאוד ואומר למלך המלך לעולם יחי מדוע לא ירעו פני אשר העיר בית קברו אבותי חרבה ושעריה אוכלו באש ויאמר לו המלך על מה זה אתה מבקש ואחפלל אל אלהי השמים ואומר למלך אם על המלך טוב ואם ייטב עכרך לפניך וגו':

א א"ר אבהו כורש מלך כשר היה לפיכך מנו לו כמלכו ישראל בתקיף לה רב יוסף אם כן קצו קראי אהרדו דכתיב *ושצוא ביחא דנא עד יום תלתא לירח אדר די הוא שנת שית וגו' לכינת הקושיא להוכיח מן הכחוב כי כשעלה עזר' מנה לו מהשרי כמלכי אור' (ע). [א"ר יצחק] ל"ק כאן קודם שהחמיץ כאן לאחר שהחמיץ. מתקיף לה רב כהנא ומי החמיץ והכתיב *ומה חשדן וכני הורין ודכרין ד ואימרין לעלוון לאלה שמי' חניטין מלח המר ומשח כמאמר כהניא די בירושלם להוי מחיהיב להום כורש מלך כשר היה כלומר על שם שהי' כשר קראוהו כורש ושמו מעיד עליו לפיכך מנו לו כמלכי ישראל מניסן ולא כמלכי אור' ע מתשרי: החמיץ נעשה רשע כשעלה עזרא כנר החמיץ: ומי החמיץ כשעלה עזרא: והכתיב באגרת שלק נד עזרא לפסות שהיו לו נארך יהודה: ומה חשדן כל מה שיקפנו הכהנים תנו להם משלי:

א
ס

עולא

ס

א
יום ב
להוין
מלכא
וההנא
שיחיה
צדיק
בעי'
גלל
הכי
שלמה
ואור
מלמט
בכנינא
סדייה
תימא
מהבא
מטונק
וראה
שלל
אס
מריעין
נעונג
קורא
נו כן
II.

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה ק"ג

יום ביום די לא שלו א"ל ר' יצחק [ר'] משונך דא
 להוון מהקרבין ניתוחון לאלה שמיא ומצלין לחי
 מלבא ובכנתו ומאן בעביד הכי לאו מעלוי הא הוא
 וההנוא האומ' (חנו) כלע זה (לפלונ) לצדקה בשבילנ"כ ס"א
 שיחיה בניו כשביל שאוכה לחי העולם הבא הרי זה
 צדיק גמור לא קשיא כאן בושאל כאן בצדע ואנ
 בעו' אימ' מנא לן האחמיץ מהבא ^{מעבית} נדבכין דנאכין
 גלל חלחא ונדבך די אעא חדתוגו' למה ליה למעבד ס"א
 הכי סבה או מרדו ביהודאי איקלוייה בנוחא אטו
 שלמה לא עבד הכי והכתוב ^{מגילה} שלשה טורי גויה
 ושור כהותו אהוים שלמה עבד מלמעה ואיהו עבד
 מלמטה שלמה שקעיה בבניא ואיהו לא שקעיה סו
 בכנינא (ואב"א) שלמה סדויה בסירא איהו לא
 סדויה בסירא (אמר רב יצחק) אמר רב יוכפ ואי
 הימא ד' יצחק (ואו חוטא רב נחמן) מנא קרא אחמיץ
 מהבא ^{ע"ל} ויאמר לו המלך והשגל וושב' אצלו מאו ^{מלכי}
 משונך מחשך שהנחת להטיל עלינו להשיבנו איני משיבך תשוב'
 וראה מה כתיב בה די להוון ונו' ומללין לחי מלכא למדת
 גלל לשם שמיס עשה כי חס להכאמו: הרי זה צדיק גמור
 חס רגיל כהך: כאן בושאל (לנס) [לכו] לשמיס ואס
 מרועין לו כתיב אינו קורא [לו] תגה אלף חולה היסורין
 נעונו אבל עכו"ם חס אין (משיבין) [משיבין] לו כגמולת
 קורא תגה: נדבכין דו אבן גלל צחת שלק בידועכא פתח
 נ"כ סודות של אכני שיש שלם בקומות הציה ושורה רביעית של עז:

שגל אמ' (רבא) [רבה] בר לימא משמיה דרב כלבת'
 דניאל כ אלא מעתה הא דכתיב *ועל מרי שמיא התרוממת
 ולמאנוא די ביתיה היתיו קדמך ואנת ורב רבניך
 שגלחך ודחנתך חמרא שתיון כהון ואי שגל כלבת'
 היא כלבתא בת שתוא חמרא היא א"ל הא לא
 קשי' דמלפוי לה ושתוא אלא מעתה דכתו' *כנור
 מלכום ביקרוהיך נצבה שגל לוימנך בכחם אופיר
 ואי שגל כלבתא היא מאי קא מבשר להו נביא
 לישראל הכי קאמר בשכר שחכיבה תורה לישראל
 כשגל זו לעכו"ם זכו לכתם אופיר ואי בעית אימא
 לעולם שגל מלכתא היא (ורבא) [ורבה] בר לימא
 גמרא גמיר לה ואמאי קרי לה שגל שהיתה חכיבה
 עליו כשגל אי נמי שהושיבה במקום שגל:

ה ת"ר *כי תדור נדר אין לי אלא נדר נדבה מנין
 נאמר כאן נדר ונאמר להלן *ואם נדר או נדבה
 מה להלן נדבה עמו אף כאן נדבה עמו:
ת"ר *מוצא שפתיך זו מצות עשה תשמור זו מצות
 כלבתא למשכב ובני כק מחהרין עליה שנת' והיו לבשר אק'
 ילאו נהמה וקיה שאינן כעשין נשר אחד שאין יולדין מן האדם:
 בנות מלכים ביקרוהיך מיקרות אותך לעתיד לבא: לעולם
 שגל דעלמא מלכתא היא: (ורבא) [ורבה] בר לימא להאי
 שגל דהכא גמרא גמיר לה מן רביה דכלבתא הואי:
 נדר הכי עלי: נדבה הרי זו: נאמר להלן נדר ואם נדר או נדבה גו':
 מוצא שפתיך זו מצות עשה דמסתמא הכי אמר קרא
 קולא שפתיך קיים: תשמור זו מצות לא תעשה שלא

דניאל כ

מסלים

מ"ה

ע"ב

דנרי' כג

ויקרא'

דנרי' כג

א
 לא ת
 נדרת
 ושלמ
 *וקד
 בנו ש
 עבדים
 אלא א
 כיון ש
 ע
 הניא
 תאמר
 השמר
 לכוף:
 וקדש
 חכי
 תעבירו
 וקדש
 הניא

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קיד

לא תעשה ועשית אזהרה לכ"ד שיעשוק כאשר
נדרת זה נדר לה' אלהיך אלו חטאות ואשמות עולו'
ושלמים נדבה כמשמעה אשר דברת אלו קדשו
בדק הבית בפ"ך זו צדקה:

*וקדשתם את שנת החמשים מלמד שמתקדשת ח
והולכת מתחלתו מכאן א"ר ישמעאל ע"כ

בנו של רבי יוחנן בן ברוקה מר"ה ועד י"ה לא היו יקרא
עבדים נפטרים לבתיהם ולא משתעבדי' לאדוניהם כ"כ
אלא אוכלי' ושותים ושמחי' ועטרותיהם בראשיהם
כיון שהגיע יום הכפורים תקעו כ"ד בשופר נפטרו
עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן:

תניא ר' אליעזר אומר בתשרי נברא העולם בתשרי ב
תאמר כדרכי אבין אמר רבי אילעאי כל מקום שכתב
האמר פן ואל וכו': ועשית על כראך מכאן אזהרה לב"ד
לכופ: לה' אלהיך קרא יתירא הוא לדרשא לרבות דבר
שנזכרה: בפ"ך זו צדקה קרא יתירא דריש:

וקדשתם את שנת החמשים מת"ל מכיון שכל שבע שנתות
שנים והעברת שופר תרועה נקדש השביעי יודע
אני שהיא שנת הקמאים: לא נפטרים לבתיהם דכתיב
תעבירו שופר והדר וקראתם דרו: ולא משתעבדים דכתיב
וקדשתם את שנת הקמאים: ועטרותיהם בראשיהם אם
רלה לשום עטרה נראשו להראות שילא קמאי:

תניא רבי אליעזר אומר וכו' מן קראי יליף ליה לקמיה:

נולדו אבות. בתשרי מתו אבות. בפסח נולד יצחק.
 בר"ה נפקדה שרה ורחל וחסנה. בר"ה יצא יוסף מבית
 יא האסורים. בר"ה בטלה עבודת מאבותינו במצרי'. בניסן
 נגאלו (ישראל) ובתשרי עתידין ליגאל: רבי יהושע
 אומר בניסן נברא העולם בניסן נולדו אבות בניסן
 מתו אבות בפסח נולד יצחק בר"ה נפקדה שרה רחל
 וחסנה בר"ה יצא יוסף מבית האסורים. בר"ה בטלה
 עבודה מאבותינו במצרי' בניסן נגאלו ובניסן עתידין
 ליגאל: הניאר' אליעזר אומר מנין שבתשרי נברא
 ראשית א העולם שנא' *ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא
 עשב מוריע זרע עץ פרי וגומר איהו חדש שהארץ
 מוציאה דשאים ואילן מלא פירות הוי אומר זה
 תשרי ואותו הפרק זמן רביעה היה וירדו גשמים
 סס נ עליהם וצמחו שנאמ' *יאר יעלה מן הארץ וגו' ר'
 סס א יהושע אומר מנין שבניסן נברא העולם שנא' *וחוצא
 הארץ דשא עשב מוריע זרע למיגרו ועץ עושה פרו
 וגומר אי זהו חדש שהארץ (מוציא) [מליאד] דשא
 נולדו אבות אברהם ויעקב: נפקדה שרה נא זכרונם
 לטובה וכגור עליהם הריון: בטלה עבודה מאבותינו ו'
 קדשים לפני גאולתן פסק השעבוד מהם: חדשא הארץ
 תתלבש ותחכם' ג'דשא'ט: ועץ פרי שנמנה פרינו: ואיתו
 הפרק זמן רביעה היה כלומר וראיה לדבריו שנתשרי נברא
 העולם שהרי לגשמים היו לריבון ותשרי זמן רביעה הוא:
 וחוצא הארץ ולא כתיב ומדשא: ועץ עושה פרי ולא עץ

אה
 ואילן
 ומן כה
 כרים
 פרי ה
 הכתוב
 בן לוי
 נבראו
 צבאם
 שבתש
 איש י
 בואית
 הוא ד
 את רי
 הנה
 [פרי]
 לזה ול
 כרים
 דכתיב
 היא: ב
 פרי ה
 פרי מ
 אס לא
 כל א
 מהו

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קטו

ואילן מוציא פירות היו אומר זה ניסן ואותו הפרק
 זמן בהמה חיה ועוף שמדווגין זה עם זה שנא' *לכשו תליססה
 כרים הצאן וגו' ואידך נמי הא כתיב *ועץ עושה ראשית א'
 פרי ההוא לברכה לדורות הוא דכתיב ואידך נמי
 הכתיב עץ פרי ההוא כר' יהושע בן לוי רא"ר יהושע
 בן לוי כל מעשה בראשית בקומתן נבראו לדעתן
 נבראו לצביונם נבראו שנא' *ויכלו השמי' והארץ וכל
 צבאם אל תמריצבאם אל אצביונם: ר' אלעזר אומ' מנין
 שבת שריו נולדו אבות שנ' *זיקהו אל המלך שלמה כל
 איש ישראל פירח האיתנים כחג וגומר ירח שנולדו
 בו איתני עולם מאי משמע ההאי איתן לישנא דתקיפ'
 הוא דכתיב *איתן מושכך וגו' ואומ' *שמעו הרים
 את ריב ה' והאיתני' מוסרי ארץ וגו' ואומ' *קול דודי
 הגדה זה בא מדלג על ההרים בזכות אבות
 מקפץ על הגבעות בזכות אמהות:

[פרי] גמור: אותו הפרק זמן הוא לבהמה זמיה לחקק זה
 לזה ולכך היו לריבין ור' אבהו הוא שניסן נכרא העולם: לבשו
 כרים בזמן שיתרועעו השבילים בניסן (וגבי כריאת עולם כתיב
 דכתיב לעיל חגיגה מביך כרים נכחו) אלמא ניסן זמן זיווג בהמה
 היא: ברכה לדורות שיעשה פרי לדורו מיהו השתא עץ
 פרי היה: בקומתן נבראו והיינו עץ פרי ראוי היה לטעון
 פרי מיד: לדעתם נבראו שאל להם אס' קפלים להנראות
 אס' לאו ואמרו הן: לצביונם נטעם כל אקד ואקד ובדפוס
 כל אקד: שמעו הרים וגו': והאיתני' מוסרי ארץ אלמא
 פירושא דא"ר אבהו: ור' אבהו: ור' אבהו: ור' אבהו:

ג ר' יהושע אומ' מנין שבניסן נולדו אבות שנא' *ויהי
 שס בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני
 מ"א ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו
 וגו' ירח שנולדו בו זיותני עילם והכתי' בירח האיתני
 החם דתקיפי במצות ואירך הכתיב נמי בחדש זיו
 ההוא משום דאית ביה זיוא לאילנא דאמר רב
 יהודה האי מאן דנפיק ביומי דניסן וחזי לאילני
 דמלכלבי אומר ברוך שלא חיסר בעולמו כלום
 וברא בו בריו טובות ואילנו טובות להתנאו בהם
 בני אדם מ"ד בניסן נולדו אבות בניסן מתו. מ"ד
 דנר' לא כתשרי נולדו בתשרי מחו. שנא' *בן מאה ועשרי
 קידוש' שנה אנכי היום וגו' שאין תלמוד לומר היום ומה
 ס"ק ת"ל היום היום מלאו ימי ושנתי ללמדך שהקב"ה
 יעו"ש יושב וממלא שנותיהם של צדיקי' מיום ליום ומחדש
 רש"א לחדש שנא' *את מספר ימך אמלא בפסח נולד
 שנות כג' ראשית יצחק מנ"ל דכתיב *למועד אשוב אליך כעת חיה
 י"ח ולשרה בן אימת קאי אילימא בפסחוקא ל בעצרת
 הם איתניס הם הריס ואשכחן דאיקרו אבות הריס שכל'
 מדלג על ההריס דילג קץ בשביל ההריס:
 בחדש זיו הוא אייר: שנולדו בו זיוי העולם כשנתקדש
 אייר נולדו כנה בניסן אי נמי זשנין דתקופת ניסן
 כמשך צתוך אייר של לנכה (וקרי ליה זיו ע"ש ניסן של חמה
 שנולדו בו זיותני עולם): לחתנאות ליהנות: דחקיף במצות
 שופר וי"ה ולולב וסוכה וערבה וכיסוף המים: למועד
 אשוב אליך לי"ט הנא ראשון: ולשרה בן וכל מה שאתה

אר
 בני יו
 בתשו
 דקאי
 ילדה
 מדלג
 אפילו
 לשבע
 וגו' מ
 נפקדו
 זכיר
 זכיר
 וכתיב
 מר"ה
 פקידו
 כאש
 בר"ה
 יכול
 [למלוך
 שמועד
 כי מה
 אמרו
 וקלבו
 (שאכר
 בעסק'

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קטו

בנ' יומין מי קא ילדה אלא דקאי בעצרת וקא"ל
 בתשרי אכתו בחמשה ירחי מי קא ילדה אלא
 דקאי בחג וקא"ל בניסן ואכתו בשית' ירחי מי קא
 ילדה חנא אותה שנה מעובר' היתה סוף סוף כי
 מדלי מר ימי טומאה בצרו להו אמר מר ושרא
 אפילו למ"ד יולדת לט' אינה יולדת למקוטעין יולדת
 לשבעה יולדת למקוטעין שנא' *והי לחקופו' הימיו'
 וגו' מיעוט חקופות שהים מיעוט ימים שנים בר"ה
 נפקדה שרה ורחל וחנה מנא לן אמר ר"א אתיא א
 זכירה וזכירה ואתיא פקידה פקידה (אתיא זכירה
 זכירה) כתיב בה ברחל *ויזכור אלהים את רחל
 וכתיב בה בחנה *ויזכרה ה' ואתיא זכירה זכירה
 מר"ה דכתיב *זכרון חרועה מקרא קדש ואתיא
 פקידה פקידה כתיב בה בשרה *וה' פקד את שרה
 כאשר אמר וכתיב כה בחנה *כי פקד ה' את חנה
 בר"ה יצא יוסף מבית האסורים מנא לן דכתיב
 יכול להרמיק יוס הנצורה מיום הלידה הרמיקהו כדי (למנות)
 [למלוא ימי] עיבור הולד בין שניהם ואי אהה יכול להרמיקו אלא
 קמועד למועד כשתאמר שנתצורה צמועד זה שתלד למועד הנא :
 כי מדלי מר ימי טומא' טומאת נדה דקיימ' לן שרה
 חמנו אותו היום (שנתצורה) פירסה נדה לסיכך ויקח ממאה
 וסלב וכן הנקר אנל לא את העוגו' שלשה אותם בטומאה
 (שנתצורה) חמנו אוכל קוליו נטהרה היה) : אפי' למ"ד
 נמסכ' נדה : אינה יולדת למקוטעין דהיינו קדשים קמרים

ס"ב
 ס"ג
 ס"ד
 ס"ה
 ס"ו
 ס"ז
 ס"ח
 ס"ט
 ס' כמות
 כותים
 וצ"ש
 רש"א
 שמואל
 ס' א
 ס' ב
 ס' ג
 ס' ד
 ס' ה
 ס' ו
 ס' ז
 ס' ח
 ס' ט
 ס' י
 ס' יא
 ס' יב
 ס' יג
 ס' יד
 ס' יה
 ס' יז
 ס' יח
 ס' יט
 ס' כ

יהו
 בני
 זיו
 בני
 זיו
 רב
 לני
 ום
 הם
 מ"ד
 שרי
 ומה
 ב"ה
 חדש
 בולד
 חיה
 צרת
 שכא'
 תחדש
 כיסן
 קמה
 מצות
 מועד
 שאתה

תליס פאן *הקעו בחדש שופר בכסא ליום הגנו (וכתיב) *כו
 חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב (וכתיב) *עדות
 ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים ששה לא
 ירעתי אשמע. בר"ה בטלה עבוד מאבותינו במצרו
 (מנא לן אחיא סבילה סבילה) כתיב הבא *מתחת
 סבלות מצרים וכתיב התם *הסירותי מסבל שכמו
 וגו'. בניסן נגאלו כדאית' ובתשרי עתידין ליגאל
 מנא לן אחיא שופר שופר כתיב הבא חקעו בחדש
 שופר וכתיב התם *והיה ביום ההוא יחקע בשופר
 גדול ר' יהושע אומר בניסן נגאלו ובניסן עתידין
 ליגאל מנא לן דכתיב *ליל שמורים הוא לה' לילה
 המשומ' ובא מששת ימי בראשית (שמורים לכל
 בני ישראל לדורותם לילה המשומר לעתיד לבא)
 ואידך ההיא לילה המשומר ובא מן המזיקין ואודו
 לטעמייהו דהניא *כשנ' שש מאות שנה לחיי נח ר'
 אליעזר אומ' וכו' (הסוגיא ארוכה בזה וכמנין התקופו')
 הניא *כשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני
 בשבעה עשר יום לחדש ר' יהושע אומר
 אותו היום י"ז באייר היה יום שמול כימה שוקע
 אלא לקדשים שלמים של ל' יום : עדות ביהוסף שמו בתריה
 דהוא קרא דכי חק לישראל כתיב : הסירותי מסבל שכמו
 ביהוסף כתיב [נחר עדות ביהוסף] : המשומר זבא לגולה :
 גרסינן בסדר עולם רבי יהושע כתיב והדר ר' אלעזר ב"ר
 אוער אומר היום י"ז באייר היה יום שמול כוסה

אר
 ביום
 הקב
 שוקע
 כימה
 הקרת
 חה
 עקרב
 מהן
 מלד
 המול
 שעות
 מע"ק
 מתקי
 כולו
 לעליה
 מתקי
 עליה
 בתול
 אחר
 והמ
 מול
 שנת
 ולח
 סמט

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה ק"ז

ביום זמעינות מחמעטין ומחוך ששינו מעשיהן שינה
הקב"ה עליהן מעשה בראשית והעלה מול כימה
שוקע ביום ר"ח אומר אותו היום י"ז במרחשון היה יום שקול
כימה עינה ביום גלגל קמה עגול הוא חזיו למעלה מן
הקרקע וקצור למטה מן הקרקע וי"ב מזלות קבועים בו
זה סדרן טלה שור תאומים סרטן אריה בתולה מאזנים
עקרב קשת גדי דלי דגים וס"ט ט"ט ס"ח ט"ז מע"ק ג"ד ג'
מהן שקועין למטה וז' מהן למעלה וכשהגלגל מגלגל זה עולה
מול זה והרחשון שנולד האחר שוקע וכן לעולם וב' שעות אורה ע'
המזל בעלייתו וכן שכנגדו בשקוע שיהו כלן משמשין בכ"ד ר"ה
שעות של יום ובכיסן לעולם טלה מתקיל לעלות לאור הבקר
מע"ק ג"ד למעלה בלילה ט"ט ס"ח ט"ב למטה לאור הבקר אחרת
מתקיל טלה לעלות ומאזנים לשקוע לסוף שתי שעות טלה ברש"י 11
כולו עולה ומאזני' כולו שוקע אחר ב' שעות מתקיל שור
לעלות ועקרב לשקוע וכן כלן כל חדש כיסן באייר שור
מתקיל לשמש ביום כל ימי אייר ובב' שעות הראשונות גומר
עלייתו שעות תאומים שלישי' סרטן רביעי' אריה וקמי'ת
בתולה ושעות מאזנים וכן כלן כמלא טלה עולה בב' שעות
אחרונות בלילי' וכל היום הוא שוקע וכימה הוא זכב טלה
והמזול ביום ירד ודרך נקב שתי ככ"ז שנטל מכימה שהוא
מול שיש בו ככ"ס הרבה ומכין שהמזול התקיל לירד ביום
שנאמר בעלם היום הזה בא נח והוא מקטני' אטמה היה
ולא נכנס לתיבה עד שירדו מים ודקוהו ליכנס שנאמר
מפני מי המזול והולך לשנות סדר בראשית והעלה (מול)

כי
דוח
צרו
תחת
שכמו
אר
חדש
שופר
תידון
לילה
לכל
לבא
ואודו
בח ר'
ופו'
השנו
אומר
שוקע
בתריה
שכמו
באולה
בה ר'
כמה

ביום ונטל ב' ככבים מכימה והביא מכול לעולם
ר"א אומר אותו היום י"ז במרחשון היה יום שמזל
יב כימה עולה ביום ומעינות מהגברין ומחוך ששינו
מעשיהן שינה הקב"ה עליהן מעשה בראשית והערה

מזל כימה ביום ונטל ב' ככבים והביא מכול לעולם:
ד משנה בארבעה פרקים העולם נרוך בפסח ער
החכואה בעצרה על פירות האילן בראש

טז

השנה כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון שנא'
*היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם ובהג נידונין

מל"ג

על המים: גמ' האחכואה דאימת אילימ' הק' תבוא'
דקיימ' כל הני הרפתקי דעדו עליה (ועדין קיימא)

אימת איהדן אלא תבואה דמורע למימרא דחד
דינא מיתדנא והתניא תבואה שאירע בה קרו או

אונס קודם הפסח נידונת לשעבר אחר הפסח נידונת
[זכב] כימה ביום ונטל ב' ככבים ממנו ומעיינות מתמעטין

בסמה ימות הקמה ופסקו הגשמים ושינה סדר בראשית
וכתגברו המעיינות ושטפוס: יום שמזל כימה עולה ביום

שצקסון עולה עקרב בתחלת היום ואחריו קשת כמלא טלה
עולה בסוף היום: שינה עליהם זכו' [לקמן פריך מאי שינה]:

אילימא הק' תבואה דקיימא השתא בתקופה ומוכל' ליקלר:
הרפתקי מקרים: דעדו עליה שעברו עליה: דמורע

שעמדה לזרוע במרקסון הנא: דחד דינא פעס אקד: קרו
כגון שדסון או ברד: (או אונס ע"י אדם כגון קיילית): נידונית
לשעבר קודם שזרעה דהיינו בפסח של אשתקד: נידונית

להב
לשע
חרי
אינו
מני
הש
רבי
דין
הת
להב
אשת
וכן
זה
בקר
לה
קוד
זרע
להב
שז
מלל
בר

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ד"ה ק"ח

להבא אדם שאירע בו קרי או אונס קוד' י"ה נדון
לשעבר אחר י"ה נדון להבא אמר רבא שמע מינה
תרי דיני מיתדני' (שחא) אמר אביו הילכך כי חזי
איניש דמצלח זרעא אפלא ליקדים וליזרע חרפא
דער דמטי למידוייניה קדים וסליק:

מני מתני' לא רבו מאיר ולא רבו יהודה ולא רבי ה
יוסי ולא רבי נתן דחניא הכל נידונין בראש

השנה וגזר דין שלהם נחתם בי' דבריו רבו מאיר
רבי יהודה אומר הכל נידונין בראש השנה וגזר
דין שלהם נחתם כל אחד ואחד בזמנו בפסח על
התבואה ובעצרת על פירות האילן ובחג על המים

להבא בפסח של אחר זריעתה: נדון לשעבר בי"ה של
אשתקד כגזר עליו: להבא בי"ה זה שעבר עכשיו בקרוז
וכן לשון משנה במסכת נדרים קונס י"ן שאיני טועם קדש
זה אסור כל הקדש כולו ור"ק להבא הוא ר"ק שעבר עתה
בקרוז ומשום דקרי ליה לההיא דאשתקד לשעבר קרי ליה
להאי דלקמיה להבא. ומשני אמ' רבא ש"מ תרי דיני מתדנא
קודם לזריעת' וסמוך לקלירתה: כי חזי איניש דמצלח
זרעא אפלא קטה וכוסמת שזרעו במרקסין שאינס ממחרים
להתבשל ללמוק לאחר הפסח: ליקדם וליזרע חרפא השעורה
שזמנה להתבשל חורשין אותה שנט' ואדכ דכיון דאפלאי
מללך שמע מיכה לטובה כידון בפסח שעבר לסיכך ימהר לזרוע
בזריעה שניה: דער דמטי למידוייניה בפסח הבא: קדים
וסליק וגדל קלת ואינו עמהר להתקלקל:

ואדם נידון בראש השנה וגור דין שלו נחתם בי"ה.
 רבי יוסי אומר אדם נידון בכל יום שנאמר
 ליוני * ותפקדנו לבקרים רבי נתן אומר אדם נידון בכל
 שעה שנא' לרגעים תכחננו. וכי תימא לעולם ר'
 יהודה היא וכי קתני מתני' אגור דין אי הכי קשי'
 אדם אמ' הבא האי תנא (תנא) דבי רבי ישמעאל
 הוא תנא דבי רבי ישמעאל בארבעה פרקים
 העולם נידון בפסח על החבוא ובעצרת על פירות
 האילן וכתג על המים ואדם נידון בראש השנה
 וגור דין שלו נחתם בי"ה וכי קתני מתני' אתחלת
 דין אמר רב חסדא מאי טעמא דר' יוסי כדקאמר
 טעמא ותפקדנו לבקרים און הכי קאמרינן כר' נתן
 מאי טעמא לא קאמר בחינה עיוני בעלמא היא
 פקידה נמי עיוני בעלמא היא אלא אמר רב חסדא
 מ"ט טעמא דרבי יוסי מהכא * לעשות משפט עבדו
 ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. ואמר רב
 חסדא מלך וצבור מלך נכנס תחלה לדין דכתיב

וכי קתני מתניתין ארבעה פרקים: אגור דין (קתני
 לנידון משמע תחלת דין וגור דין הוא סוף דין):
 קשיא אדם דקתני מתניתין כר"ה זר' יהודה כ"ה קאמר:
 וכי קתני מתני' ארבעה פרקים: אתחלת דין אכל (גמר)
 [גור] דין דאדם כ"ה: און הכי קאמרינן הכי קשיא לן:
 כרבי נתן מ"ט לא אמר פשו' דקסבר כפינה אין זה דין
 אלא בודק במעשו הילכך גלדיה פשו' תקשי ליה פקידה

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קיט

לעצות משפט עבדו והדר משפט עמו מאי טעמא
איבעית אימא דלאו אורח ארעא לנחב מסכא
מאברהאי ואי בעית אימא מקמי דליפוש חרוך אף.
אמ' רב יוסף כמאן מצלינן האידינא אקצירי ואמריעי
כמאן כרבי יוסון ואו בעית אימא געולס ברבנן
וכדרבי יצחק דאמר רבי יצחק ופה צעקה לאדם
בין קודם גור דין בין לאחר גור דין:

תניא ר' יהודה אומר משום ר' עקיבא מפני מהו
אמרת תורה הביאו עומר בפסח מפני סס

שהפסח זמן הבואת הוא אמ' הקב"ה הקיבו לפניו
עומר בפסח כדי שחכרך לכם תבואה שבשרות.
מפני מה אמר' תורה הביאו שתי הלחם בעצרת
מפני שעצרת זמן פירות אילן הוא אמר' הקב"ה
הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו

עיוכי בעלמא היא: אקצירי ואמריעי מפרש במסכת נדרים
קצירי קוליס מרועי ת"ק שהס תשטי כח: כר' יוסון דאמר
אדם כידון בכל יום ויתפלל שיזמו אותו לזכות ולא יקנסוהו
עיתה: דאי כרבנן דאמרי אין כידון אלא כראש השנה
הרי כנה נקנסה עליו (עיתה): אמר' ר' יוחנן

שהפסח זמן תבואת הוא זמן שהתבואה כידוכית בוג: שתי
הלחם יכלו על פירות האילן שהן עתיכון להבוא
בכורים. שאין מביאין בכורים קודם לעלאת דכתוב בכורין קליר
קטים. ואנו שמעתי דרבי יהודה לטעמיה דהא אולא כמאן דאמר
במנהדרין עץ שאכל אדם הראשון קטת היתה:

ה"ה
כ"ה
שנאמר
בכל
לם ר'
קשי
מעאל
קים
פירות
השנה
תחלת
קאמר
בר' נהן
היא
חסדא
עבדו
ר' רב
כתוב
(קחמי
דין)
קאמר:
ל (גמר)
שיא לן:
זה דין
פקידה

לכם פירות שכאילן ומפני מה אמרה תורה נסכו לפני מים בחג (מפני שהחג זמן גשמי שנה) אמר הקב"ה נסכו לפני מים בחג כדי שיחברכו לכם גשמי שנה ואמר הקב"ה אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות בר"ה מלכיות כדי שתמלוכוני עליכם זכרוני כדי שתבא זכרוניכם לפני לטובה ובמה בשופר [א"ר אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם]:

ואמר רבי יצחק כל שנה שרשה בתחלת' מתעשרת בסופה מאי טעמא דכתיב *מראשית השנה ועד אחרית שנה. מרשית כתיב ועד אחרית (השנה דכרי' יא מכלל) [סופה] דאית ליה אחרית. ואמר רבי יצחק אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו של אותה נראשית שעה שנאמר *כי שמע אלהים אל קול הנער באשר כל הוא שם. ואמר רבי יצחק שלשה דברים מזכירין

שרשה בתחלתה ישראל עושין עלמס רשיס נראש השנה לדבר תקנוכיס ותפלה כענין שנא' תקנוכיס ידבר רש: של אותה שעה ואפי' עתיד להרשיע לאקר זמן: שנאמר באשר הוא שם ומליכו נב"ר אמרו מה"ש לפני הקב"ה רנש"ע מי בעתידין בכיו להמית בכיך בלמא אתה מעלה לו את הנאר שנא' משא בערב וגו' לקראת למא התיו קיס שהיו עוליאיס לקראת הגוליס עיבי טאכל עולוסיס ונודות כסוקיס כדאיתא התם אער להס השעה הזאת לדיק או

מתיב סוף קב"ה סוף קב"ה סוף קב"ה

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכ

עונותיו של אדם אלו הן קיר נטוי ועיון תפלה
 ומוסר דין על חברו דאמר רבי חנן כל המוסר דין
 על חברו הוא נענש תחלה שנאמר * וחאמר שרי ^{לשלי} ^ס
 אל אברם המסו עליך וגו' וכתיב * ויבא אברהם
 לספור לשרה וגו' . ואמר רבי יצחק ארבעה דברים
 מקהעין גור דינו של אדם אלו הן צדקה צעקה
 שינוי השם ושינוי מעשה צדקה דכתיב * וצדקה
 תציל ממות צעקה דכתיב * ויצעקו אל ה' בצר להם
 גו' ושינוי השם דכתיב * ויאמר ה' אל אברהם שרי ^{לשלי} ^ס
 אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה
 ולבסוף וברכתי אותה וגם נתתי ממנה וגו' . שינוי
 מעשה דכתיב * וירא האלהים את מעשיהם כי
 שבו מדרכם הרעה וגו' וי"א אף שינוי מקום שנאמר
 * ויאמר ה' אל אברם לך לך וגו' והדר ואעשך לגוי ^{לשלי} ^ס
 גדול ואידך ההוא זכותא דארץ ישראל הוא דאהני ^{היינו}
 ליה ואמר רבי יצחק חייב אדם להקביל פני רבו ^{שמעאל}
 כרגל שנאמר * ויאמר מדוע אתה הולכת אליו היום לא ^{ככל יצחק}
 רשע אמרו לו לדיק אמר להם באר הוא שם איני דן את האדם
 אלא באעתי : קיר נטוי ועובר תקתיו מזכירין עונותיו שאומרים
 כלום ראוי זה לעשות לו כס ומתוך כך כנדק : ועיון תפלה
 סומך על תפלתו ובטוח שתהא כשמעת ומתחמץ לכוון לבו :
 ומוסר דין כמו ישוט ה' ביני וביניך אומרים כלום ראוי
 הוא זה שיענש עבדו על ידו : ויבא אברהם וגו' הוא
 קבר אותה : שינוי מעשה ששן קרעתו :

חדש ולא שכת מכלל דבחדש ושכת איבעי ליה למיזל:

ואמר רבי יצחק חייב אדם לטהר עצמו בהגל

ובנבלתם לא תגעו [תניא נמי רבי

ובנבלתם לא תגעו] וכול יהו ישראל מוזהרים במגע

נבילה ה"ל *אמר אל הכהנים בני אהרן בני אהרן

מוזהרין בני ישראל אין מוזהרין והלא דברים ק"ו

ומה טומאה חמורה כהנים מוזהרין ישראלים אין

מוזהרין טומא קלה לא כ"ש אלא מת"ל ובנבלתם

לא תגעו בהגל: **ח**אמר ר' כרום פדאי א"ר יוחנן ג' ספרים נפחתים

בר"ה אחד של צדיקים גמורים ואחד של

רשעים גמורים ואחד של בינונים של צדיקים

גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים שר

רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה

ובינונים תלויים ועומדים מר"ה עד י"כ וכו' נכתבו

לחיים לא זכו נכתבים למיתה אמר רבי (אברהם)

[אבין] מאי קראה *ימהו מספר חיים ועם צדיקים

אל יכתבו ומחו מספר זה ספרן של רשעים גמורים

חיים זה ספרן של צדיקים גמורים . ועם צדיקים

אל יכתבו זה ספרן של בינונים . רב נתמן בר יצחק

אמר מהבא *ואם אין מחני נא ספרך אשר כתבת

ובנבלתם לא תגעו ובגל משתעי קרא כדמפרש ואזיל לקמיה

שלשה ספרים ספרי זכרון של מעשה הנריות: י"ב סג' חיים

: והאזק שבב חשיבם י"ג: מהוה חזק

א-בעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכא

מחני זה ספרן של רשעי' גמוריו. מספרך זה ספרן של צדיקי' גמוריו. אשר כתבת זה ספרן של בינוני':
 תניא בית שמאי אומרים ג' כחות הן ליום הדין ט
 אחד של צדיקים גמורים ואחד של בינוני' סס
 ואחד של רשעים גמורים של צדיקים גמורים
 נכתבין ונחתמין לאלתר לחיי העולם הבא של
 רשעים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לגיהנם
 שנא' *ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה לחיו דניאל יג
 עולם ואלה לחרפות לדראון עולם בינוני' יורדו
 לגיהנ' *מצפצפין ועולו' שנא' *והבאתי את השלישו' יז
 באש וגו' ועליהם אמרה חנה *ה' ממית ומחיה וגו' זכריה יג
 וב"ה אומרים ורב חסד מטה כלפי חסד ועליהם טז
 אמר דוד *אהבתי כי ישמע ה' את קולי ועלדין טז
 נאמרה כל הפרש' כולה *דלותיו ויהושיע פושעי סס
 ישראל בגופן ופושעי אוה"ע בגופן יורדו לגיהנם עדיות
 ונידונין בגיהנם ונידונין בה י"ב חדש לאחר י"ב וי"ט
 חדש גופן כלרה ונשמחן נש"פרת ורוח מפורהן
 (ונעשים אפר) תחת כפות רגלי הצדיקים שנאמר
 *ועסותם רשעי' כי יהיו אפר תחת כפות רגליכם מלאכי ג
 ליום הדין כשקיו המתים: רשעים גמורים רוב עונות:
 בינונים מקלה על מקלה: ומצפצפין לועקים ונוכים
 מחוק יסוריהם שעה אחד ועולין: מטה כלפי חסד הוא
 ומקלה על מקלה הן מטה את ההכרע ללד הזכו' הואיל ואינן
 יורדן לגיהנם: בגופן לקמי' מפרש:

ה
 מיוול:
 בהגל
 הכי
 מגע
 ההק
 ק"ז
 אק
 לחם
 ח
 חמים
 של
 קים
 שר
 מיתה
 בחבו
 (כהו)
 יקים
 ירים
 יקים
 צחק
 תבת
 לקמיה
 חסדו
 חסדו

אבל המינין והמסורות והמומרים והאפיקורסים
 ושכפרו בתורה ושכפרו בתחיית המתים ושפירשו
 מדרכי צבור ושנתנו חיתות בארץ החיים ושחטאו
 ושהחטאו את הרבים כגון ירבעם בן נבט וחבריו
 יורדין לגיהנם ונידונין בה לדורי דורות שנאמר
 יסעיהו *ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים וגו' גיהנם
 תלים כלה והם אינם כלים שנא' *וצורם לכלות שאול
 חט (מזבול לו) וכל כך למה לפי שפשטו ידוהם כזבול
 שנאמר מזבול לו ואין זבול אלא בירת המקדש
 מ"א ח שנאמר *בנה בניתי בית זבול לך וגו' (אמר מר)
 (ש"א ב) ועליוה' אמרה חנה (ה' ממית ומחיה) [*ה' יחתו
 סס מריביון]. אמר רבי יצחק בר אבין ופניהם דומין לשולו
 קדרה אמר רבא ואינהו משפירי משפירי בני
 מחווא ומקריין בני גיהנם. אמר מר בירת הלל
 זכריה יי' אומריו ורב חסד משה כלפי חסד והכתו *והבאתו

(* ולפי המינין עונדי ע"א אשר הפכו דברי אלהים קיים לרעה:
 אומר חוץ המסורות מלשינים שמוסרים עמו של ישראל בידי עכו"ם:
 חפסו' אפי' קורס מזה ת"ק: שכפרו בתורה ואימרים אין תורה מן
 כדאית' השמי' *): שפירשו מדרכי הצבור ל"ג דהיינו כל הכי דלעיל והך
 בחלק אף מתכיתא צמד עולם הוא וה"ג ליה החס ומי שפירשו מדרכי
 שהעכו"ם החריבוהו הלבור כגון המינין והמסורו: מדרכי צבור מדרכי ישראל:
 מ"ח כס ושנתנו חיתות מפרש לקמיה: וצורם כמו ולורתם: שפשטו
 גרמו ידיהם בזבול שהקרינו בית המקדש בעונם: בני מחווא
 בעונם מעונגים ושעכים היו: ומקרי בני גיהנם כך יקראו להם:
 דש"א

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכב

את השלישית באש התם (עון) דפושעי ישראל
בגופן והאמרת לית להו תקנה התם ברוכא עונות
הכא במחצה עונות ומחצה זכירות ווה"ק אי הוי
במחצה עונות) ואית ביה [נמיו] עון דפושעי ישראל
בגופם לא סגי' דלאו והבאתי את השלישי' באש
ואם לאו ורב חסד מטה כלפי חסד ועליוה' אמר
דוד * אהבתי כי ישמע ה' וגו' :

תלי' קי

דרש רבא מאי דכתיב * אהבתי כי ישמע ה' אמרה י

כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אימתי ^ס

אני אהובה לפניך בזמן שאתה שומע בקול תחנוני ^ס

דלותי ולוי יהושיע אע"פי שדלה אני במצות לי נאה

להושיע. פושעי ישראל בגופן מאי ניהו אמר רב

קרקפתא דלא מנח תפילין. פושעי אוה"ע בגופן

אמר רב בעבירה. ושנחנו חיתותם בארץ החיים

אמר רב חסדא זה פרנס המטיל אימה יתירה

על הצבור שלא לשם שמים. אמר רב יהוד' אמר

רב כל פרנס שמטיל אימה יתירה על הצבור

שלא לשם שמים אינו רואה בן ת"ח שנא' * לכן ^{לוי}

יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב:

והאמרת לית להו תקנה דכעין אפר והכא כתיב ולרפתים

כלרף את הכסף שיורקו יסוריהן את עונם:

שדלה אני במצות כגון זיכוכים שאין זכיותיהם עכריעים

לתלות להם זכותם: לי יהושיע להטות כלפי קסד:

אמר רב יהודה גרסינן ולא גרסינן דאמר:

יא אמר מר וב"ה אומרים ורב חסד מטה כלפי
 חסד היכי עביר רבי אליעזר אומר כובש ^{סס}
 *ישוב ורחמנו יכבוש עונותינו וגו' רבי יוסי ^{מיכה ז}
 ב"ר חנינא אומר נושא שנא *נושא עון ועובר על ^{ערונין}
 פשע חנא דבי רבי ישמעאל מעביר ראשון ראשון ^{ח' וסס}
 וכך היא המדה אמר רבא ועון עצמו אינו נמחק ^{איתא}
 דאי איבא רובא עונות מיהשיב בהדייהו. אמר ^{ר' אלעזר}
 רבא כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל ^{סס}
 פשעיו שנא' נושא עון ועובר על פשע למי נושא

כובש [את כף המאזנים של זכות ומכריעין את העוונות]:
 יכבוש עונותינו יכרעונו] (מטמין מן העונות תחת
 כסא הכבוד כדי שיכריע את הזכויות כובש כמו רישא בכובשא
 בהדי כבשי דרממחא למה לך): נושא עגביה כף מאזנים
 של עון (כדי שיהו הזכויות מכריעות ומסקלות יפה כלפי
 הקרקע): מעביר ראשון ראשון עון שנראזונים הנאים
 לתתם נכף מעבירי וזומטו ואס היו מקלה על מקלה כיון
 שחסר אחד מהם יכריעו הזכויות: וכך היא המדה המכהג:
 ועון עצמו אינו נמחק אלא טמון ללד אחד: דאי איבא
 רובא עונות (אס לא יכריעו הזכויות עכשיו ויהיו מקלה
 על מקל' כמלא דרובא עונות הוה) בהדי ההוא עון מתקשט
 בהדיהו למנות עם רשעים גמורים: המעביר על מדותיו
 שאינו מדקדק למדוד מדה כנגד מדה לולערי' אותו אלא
 מכיז מדותיו והולך לו כמו אין מעבירין על המלות וכמו אין
 מעבירין על האוכלין מניחין והולך: מעבירין לו על פשעיו

881
ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכג

עון למי שעובר על פשע רב הונא בריה דרב
יהושע הלש על רב פפא לשיוולי ביה הוא דחקיף
ליה עלמא אמר להו עיבידו ליה זוורתא לסוף
איתפח הוה קא מיכסיף רב פפא למחוי אמרי
ליה מאי חזית אמר (ליה) [להו] אין הכי הוה
ואמר להו הקב"ה הואיל ולא מוקים במיליה לא
תוקמיה בהדיה שנא' * (מי אל כמוך) נושא עון מיכסו
ועובר על פשע [למי נושא עון לעובר על פשע.
* לשארית נחלהו] א"ר אחא בר חנינא אליה וקוץ
בה לשארית נחלתו ולא לכל נחלתו * למי שמשים
עצמו כשיריים :

* ויעבור ה' על פניו ויקרא אר"י אלמלא מקרא
כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף
הקב"ה בשליח צבור והראה לו למשה סדר הפלה
אמר לו כל זמן שישראל חוטאין (לפני) יעשו לפני ויג' נחלק
אין מדת הדין עדקדקת אקריבין אלא מכיחתן והולכת: יב
עיבידו ליה זוורתא הכינו נו לדה לדרך ומה היא לידת שמות לר
המתים תכריכין: איתפח כתרפא: הכי הוי מיתה נקנסה
עליה: לא מוקים במיליה אינו (עומד במדותיו) [מעמיד על
מדותיו]: לא תוקמו בהדיה לא תדקדקו אקריו: אליה שמנה
יש כאן: * (וקוץ בה כלום) דבר תכסומין יש כאן אנליש בתוכה
דנר קשה שאינו שזה לכל אלא למי שמשים עצמו כשיריים:
* (וקוץ בה כי דרך הקולי' שדנבקין מוכי עד"ש גמולא זוט' גנוכתי דלכל
כיסוי שנת פ"ח

ה
בלפי
גוביש
יוסי
על
אשון
מחק
אמר
כל
ושא
גווכו:
תקת
כונשא
אזכיס
כלפי
הנאים
ה כיון
כהג:
איכא
משלה
מתקש
מדותיו
ו אלא
במו אין
פשעיו

שמות לך כסדר הזה ואני אמהול להם עונותיהם. *ה' ה' אני
 הוא קודם שיחטא אדם אני הוא לאחר שיחטא ^{כנח' המאור' כתיב' נהיפוך}
 אדם ויעשה תשובה. אל רחום וחנון ארך אפים
 ורב חסד ואמת אמר רב יהודה ברית כרותה לי"ג
 מדות שאינן חוזרות ריקם שנא' *הנה אנכי כורת
 ברית וגו'. [אילפיו ואמרו לה] אילפא רמי כתיב *ורב
 חסד וכתיב *ואמת בתחלה אמת ולבסוף ורב חסד.
 מלי' סכ' ר' אלעזר רמי כתיב *ולך ה' חסד וכתיב *כי אתה
 תשלם לאיש כמעשהו בתחלה כי אתה תשלם
 לאיש כמעשהו ולבסוף ולך ה' חסד. רב הונא רמי
 כתיב *צדיק ה' בכל דרכיו וכתיב *וחסיד בכל
 מעשיו בתחלה צדיק ולבסוף חסיד:

א"ר יוחנן גדולה תשובה שמקרעת גזר דינו של
 אדם שנ' *השמן לב העם הזה [ואזניו הכבד ועיניו
 השע פן יראדה בעיניו וכאזניו ישמע ולבבו יבין
 ושכ ורפא לו] א"ל רב פפא לאביו ורלמא קודם
 גזר דין א"ל (ושב) ורפא לו כתיב אי זהו דבר
 שצריך רפואה הוי אומר זה גזר דין. מיתיבי השב

ה' ה' מדת רחמים הוא אני מרחם קודם שיחטא ואני מרחם
 לאחר שיחטא אם ישוב: ברית כרותה לי"ג מדות
 הללו שאם זכירוס ישראל בתפלת תעניתם אינס קהרות
 ריקם: הנה אנכי כורת ברית על האמור למעל': ולבסוף
 כשרוא' שאין העולם מתקיים נדין: צדיק נקשט אמת:
 חסיד נכנס לפני' מן האור':

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכד

בנתי' מוחלין לו לא שב בנתי' אפי' הביא כל אילו
 נביו' שבעולם אין מוחלין לו לא קשיא הא ביחוד הא
 בצבור. מיתוכי *חמיד עיני ה' אלהיך כה מראשית
 וגו' עתים לטובה ועתים לרעה עתים לטובה כיצד
 הריו שהיו ישראל רשעים גמורים כראש השנה
 ופסקו עליהם גשמים מועטים לסוף חזרו בהם
 להוסיף עליהם א"א שכבר נגזרה גזרה אלא הקב"ה
 מורידן בזמן על הארץ שצריכה להם הכל לשי
 הארץ. עתים לרעה כיצד הריו שהיו ישראל צדיקי'
 גמורים בר"ה ופסקו להם גשמים מרוכין לסוף סרחו
 לפחות מהן א"א שכבר נגזרה גזרה אלא הקב"ה
 מורידן שלא בזמן על הארץ שאינה צריכה להם
 לטובה מיהא ליקרע לגזר דינייהו ולוסיף להו שאני
 ההם דאפשר בהכי. ח"ש *יורדו הים באניות עושי
 טלאכה במים רבוי' המהראו מעשה ה' וגו' ונפלאותיו
 במצולה ויאמר ויעמד רוח כערה וגו' יעלו שמים
 ירדו תהומות וגו' יחוגו וינעו כשכור וגו' ויצעקו אל
 ה' בצר להם וגומ' יודו לה' הסרו ונפלאותיו לבני
 בנחים זין ר"ה לי"כ: ועתים לטובה פעמים שהעתים
 הכתוכים לסוף השנה לטובה היא להקל ועליהם מן
 הסורענו' הנגזר עליהם בר"ה: ופעמים שהיא לרעה
 לפקית מן הטובה שפסקו לה: על הארץ שצריכה להם
 על השדות ועל הכרמים ועל הגנים: שלא בזמן לפני
 הזריעה: ועל הארץ שאינה צריכה להם זיערות ונמלכות:

דכני' יא
 וצ"ע
 וצ"ע
 וצ"ע

תלים ק
 כלס

אנו
 וצ"ע
 פים
 לי"ג
 ורת
 זרב
 וסד
 אחה
 לם
 רמו
 כל
 של
 עינו
 יבין
 זדם
 דבר
 השב
 מרמס
 מדות
 קחרות
 לבסוף
 אמת:

אדם הקב"ה עשה להם סימניות כאכין ורקין שבתור
 לומר לך צעקו קודם גזר דין נענו לאחר גזר דין
 לא נענו הנך נמי כיחידו דמו. ח"ש שאל' כלוריאה
 דנר"י י הגיורת את ר"ג כתוב בתורהכם * אשר לא ישא
 פנים ולא יקח שוחד. וכתו' * ישא ה' פניו אליך (וישם
 כחדכר' ס' התניק' לך שלום). נשפל לה ר' יוסי הכהן א"ל אמשול לך
 משל למה"ד לאדם שנושה בחברו מנה וקבע לו זמן
 בפני המלך ונשבע לו כחיי המלך הגיע זמן ולא נהן
 לו כלום בא לפייס המלך אמ' לו עלכוני מחול לך לך
 ופייס את חברך אף הכא נמי כאן בעבירו שבין אדם
 לחברו כאן בעבירו שבין אדם למקום עד שבא ר"ע
 יח ולימד * כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין הכא
 נמי כיחיד. וגזר דין דיחיד גופיה חנאי היא דהניא
 היה ר"מ אומר שנים שעולים למטה וחוליון שוה
 וכן שנים שעולין לגרדום לדין ודינם שוה זה ירד
 וזה לא ירד זה נצול וזה לא נצול מפני מה זה ירד
 וזה לא ירד זה נצול וזה לא נצול. זה התפלל ונענה
 וזה התפלל ולא נענה. ומפני מה זה התפלל ונענה

סימניות צין פסוק לפסוק יש סימניות המוכין כזה (c):
 כאכין ורקין צאין לדרשה למעט הדבור כאכין ורקין שהן
 מיעוטין לומר לא נכל שעה שילעקו אל ה' נלך להם יוליאס
 ממלוקותיהם אלא א"כ לעקו קודם גזר דין: לגרדום בית
 הועד שזכין בו נפשות להריגה: ודינם שוים שניהם נתפסו
 על דבר אחד: זה ירד מן המטה: וזה ניצול מן הועד:

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכה

וזה לא נענה זה הפלל הפלה שלמה נענה
 וזה שלא הפלל חפלה שלמה לא נענה ר' (אליעזר)
 [אליעזר] אומר כאן קודם גור דין כאן לאחר גור דין
 ר' יצחק אומר יפה צעקה לאדם בין קודם גור דין
 בין לאחר גור דין. וגור דין דצבור מי מקרע והכתי'
 *כבסי מרעה לכך ירושלים למען וגו' ובתיב *אם ירמייה ד
 חככסי בנחר וחרכי לך בורית וגו' מאי לאו כאן
 קודם גור דין כאן לאחר גור דין לא אידו ואידו
 לאחר גור דין ולא קשיא כאן בגור דין שיש עמו
 שבועה כאן כגור דין שאין עמו שבועה כדרב שמואל
 בר אמי דאמר רב שמואל בר אמי ואמרי לה ר'
 שמואל בר נחמני א"ר (יוחנן) [יונהן] מנין לגור דין
 שיש עמו שבועה שאינו מחקרע שנא' *לכן נדבעתי ויב"ע
 לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח וכמנחה
 וגו' אמר רבא בזבח וכמנחה אינו מתכפר אבל
 מתכפר הוא בדברי תורה אבוי אמר בזבח וכמנחה
 אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בתורה וכגמילות
 חסדים כי הא דרבא ואבוי תרוייהו מדבית עלי
 קאתו רבא דעסק בתורה חיי מ' שנין אבוי דעסק
 בתורה ובג"ח חיי שתין שנין. ת"ר משפחה אחת
 הפלה שלמה כמפיון : אבוי ורבא מדבית עלי קאתו כך
 שמעתי ובקולין נפרק הזרוע והלקיים אשכחן דרבא לאו כהן
 הוה אלף אמא אפוי מדנית עלי קלתית וי"ג רבא ואבוי
 חפ"ה סו וי"ג וקפרי לה דרבה בר קפרי :

יב"ע
 כ"ג
 יב"ע
 פ' החולין
 יב"ע
 ד"כ
 סחולל
 פ' ג'
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע
 יב"ע

יר' דין אה ז שם לך זמן נהן לך אדם ר"ע ה"כא הנ"א שוה ירד ירד נענה נענה : (c) ז הן זוליאס ס בית כחטשו הועד :

היתה בירושלים שהיו מתיה מתים בן י"ח שנה
ובאו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם
ש"ס נ שמא ממשפחת בית עלי אתם דכתיב וכל מרכיב
ביחך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה וחיו הלכו
ועסקו בתורה וחיו והיו קוראין אותה משפחת
[רבן] יוחנן על שמו:

יד אמר רב שמואל בר אבוןא משמיה דרב מנין לגזר
דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והכתי'
יחמי' נ *נכתם עונך לפני אלא מנין שאף על פי שנחתם
דכתי' ד מתקרע שנא' *כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתי'
ישע' *דרשו ה' בהמצאו החם ביחוד הכא בצבור *ויחיד
כה אימת (אמר רב נחמן) אמר רבה בר אבוב אלוי'
שמואל ימים שמראש השנה ועד י"ה *ויהי כעשרת הימיו'
ש כה ויגוף ה' את נבל עשרה ימים מאי עכירתיהו אמ'
רב יהודה אמר רב כנגד עשר לגימות שנתן נבל
לעבדי דוד (אמר) רב נחמן אמר רבה בר אבוב
אלו עשרת ימי תשובה שמו"ה ועד י"ה:

פיסקא בר"ה כל באי עולם וכו' מאי כבני מרון
הכא תרגימו כבני אימרנא ר"ש בן לקיש
ויחיד אימת מלוי לו דכתיב בהמלאו: כנגד עשר לגימות
עשרה עבדי' שלק לו דוד כמו שפירש בקרא ונתן להם
סעודה אחת לפי' כתלו לו עשרת ימים: רב נחמן אמר
אלו עשרת ימי תשובה שהמתין לו הקב"ה שישוב בו ולא שב:
כבני אימרנא ככנאים שמוכין אותן לעשרן ויולאין זה אקר

ש"ס
יחמי' נ
דכתי' ד
ישע' *
כה
שמואל
ש כה
ודייק
דכתיב
הימים
כה'
הידוע
ר"ל י'
ימים
הידועים
דש"ס
מז
ש"ס

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכו

אמר כמעלות בית (חורון) [מרון] אמר רב יהודה
אמר שמואל כחילולו של בית דוד אמר רבה בר
בר חנה א"ר יוחנן וכולן נסקרין בסקירה אחת אמ'
רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי חנינן * היוצר יחד ^{מליס לנ}
לבם המבין אל כל מעשיהם מאי קאמר אילימא
דהכי קאמר דבריניהו לכ"ע ללבייהו מייחד כי הדרי
הא קא חוינן דלאו הכי אלא ה"ק היוצר רואה יחד
לבם והוא מבין אל כל מעשיהם:

משנה על ו' חדשים שלוחין יוצאין [על ניכון מפני ו'
הפסח על אב מפני התענית על אלול מפני ^{שס}
ר"ה על תשרי מפני תקנת המועדו' על כסליו מפני

זה נפתח קטן שאין שנים יכולין ללאת בנת אחת: כמעלות
בית (חורון) [מרון] שהדרך קצר ואין שנים יכולין
לילך זה בלד זה שהעמק עמוק משני לידי הדרך: ה"ג ורז
יהודה אמר שמואל כפיילות של בית דוד והדר גרסינן אמר
רבה בר בר קנה וכו': כחילולת של בית דוד וכבני
מרון כבני קיילות של מלך מרון לשון מרות ואדנות וכך
היו מוכין אותם זה אחר זה בלאתם למלמיה: וכולן נסקרין
וכו' ואע"פ שעינרין זה אחר זה: אף אנן נמי חנינן דכולהו
נסקרין בסקירה אחת מדכסיב תנא דידן גמר' למלמיה מהאי
קרא היוצר יחד לבם: ללבייהו מייחד להו כי הדרי כלנו
של זה כך לבו של זה: ה"ק היוצר רואה יחד את לבם
ואקרא דלעיל מיניה קא מהדר השגית אל כל יושבי הארץ
שיוצר אותם השגית יחד את לבם:

החנוכה על אדר מפני הפורים וכו'. גמ' וליפיק
 שס נמי אתמוז ואטבת *דאמר רב חנא בר ביזנא אמ'
 ע"ז ר"ש חסידא מ"ד *כה אמ' ה' צכאו' צום הרביעי
 וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה
 לבית יהודה לששון ולשמחה ונז' קרי להו צום וקרי
 להו ששון ושמחה (אלא לאו ה"ק) בזמן שיש שלום
 יהיה לששון ולשמחה אין שלום צום. א"ר פפא
 ה"ק בזמן שיש שלום יהיה לששון ולשמחה יש
 גזרה צום אין גזרה ואין שלום רצו מתענין רצו אין
 מתענין אי הכי ט' באב נמי אמר רב פפא שאני
 ט' באב הואיל והוכפלו בו צרות דאמר מר בו חרב
 הביחכראשינ' ובשניה ונלכרה ביתר ונחרשה העיר:
 תניא ר' שמעון (בן יוחאי) אומר ארבעה דברי'
 היה ר' עקיבא דורש ואין אני דורש כמותו
 (וזה אחד מהן) צום הרביעי זה *וי' בתמוז שבו
 סס הובקעה העיר שנא' בחדש *הרביעי בתשעה לחדש
 דאמר רב חנא בר ביזנא וכו' דכולהו ימי תענית ניכרו
 בזמן שאין צ"ה קיים. ומתני' בזמן הזה קא קיירי
 מקמתני וכשהזקדש קיים וכו': שיש שלום שאין יד אומות
 תקיפה על ישראל: לששון ולשמחה לחסור בהספד ונתענית:
 יש גזרה צום קונה להתענות בהן: רצו אין מתענין וכיון
 דרשות היא אין מטריקים שלוקים עליהו:
 ארבעה דברים וכו' והו' אחד מהן. והג' שנויין בתוספתא
 דסוטה ונספרי ואלו הן בני אדם יושבי הקרנות

תענית
 ס"ב
 וע"ס
 רש"א
 גי'
 הגמ' ט'
 ירמיה כב

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכו

ויחזק הרעב בעיר וכתיב *ותבקע העיר (ותניית ידמי' כב
 בראשונה בט' ובשניה ב"ז לחדש) ואמאי קרו
 ל' רביעי רביעי לחדשי. צום החמישי זה ט' באב
 שבו נשרף בית אלהינו אמאי קרו ליה ה' לחדשי
 צום השביעי זה ג' בתשרי שבו נהרג גדליה בן
 אחיקם ומי הרגו ישמעאל בן נתניה הרגו ללמדך
 ששקולה מיתחן של צדיקים כשרפת בית אלהינו
 אמאי קרו ליה שביעי שביעי לחדשי צום העשירי
 זה י' בטבת שבו סמך מלך בבל על ירושלים
 שנא' *ויהי דבר ה' אלי (לאמר) בשנה התשיעית יחקל
 בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר (וכתיב) *בן כד
 אדם כחוב לך את שם היום את עצם היום הוה
 סמך מלך בבל על ירושלים ואמאי קרו ל' עשירי
 עשירי לחדשים ותלא היה ראוי זה לכתוי ראשון
 ולמה נכתב כאן כדי להסדיר חדשים כחקנן ואני
 איני אומר כן אלא צום העשירי זה ה' בטבת שבו
 באת שמוערה לגולה שהוכחה העיר שנא' *ויהי לב
 בשתי עשרה שנה בעשירי בחמשה לחדש לגלותינו
 בא אלי הפליט מירושלים לאמר הוכחה העיר
 האלה וגו' הלצן ונקר יקט להם וגו'. ותרא שרה את בן
 הנג הילרית וגו' : ג' בתשרי שבו נהרג גמרא ולא קרא :
 ללמדך מדקא חשיב לוס שבו נהרג גדליה עם לוס של
 חורבן הבית : סמך מלך בבל החקיל לכיר עליה : שמועה
 לגולה לגלות יכניה שגלו לנבל י"א שנה לפני קרבן הבית :

ל' רביעי רביעי לחדשי
 צום החמישי זה ט' באב
 שבו נשרף בית אלהינו
 אמאי קרו ליה ה' לחדשי
 צום השביעי זה ג' בתשרי
 שבו נהרג גדליה בן
 אחיקם ומי הרגו ישמעאל
 בן נתניה הרגו ללמדך
 ששקולה מיתחן של צדיקים
 כשרפת בית אלהינו
 אמאי קרו ליה שביעי שביעי
 לחדשי צום העשירי זה י'
 בטבת שבו סמך מלך בבל
 על ירושלים שנא' *ויהי
 דבר ה' אלי (לאמר) בשנה
 התשיעית יחקל בחדש
 העשירי בעשור לחדש
 לאמר (וכתיב) *בן כד
 אדם כחוב לך את שם היום
 את עצם היום הוה סמך
 מלך בבל על ירושלים
 ואמאי קרו ל' עשירי עשירי
 לחדשים ותלא היה ראוי
 זה לכתוי ראשון ולמה
 נכתב כאן כדי להסדיר
 חדשים כחקנן ואני איני
 אומר כן אלא צום העשירי
 זה ה' בטבת שבו באת
 שמוערה לגולה שהוכחה
 העיר שנא' *ויהי לב בשתי
 עשרה שנה בעשירי בחמשה
 לחדש לגלותינו בא אלי
 הפליט מירושלים לאמר
 הוכחה העיר האלה וגו'
 הלצן ונקר יקט להם וגו'
 ותרא שרה את בן הנג
 הילרית וגו' : ג' בתשרי
 שבו נהרג גמרא ולא קרא :
 ללמדך מדקא חשיב לוס
 שבו נהרג גדליה עם לוס
 של חורבן הבית : סמך
 מלך בבל החקיל לכיר עליה :
 שמועה לגולה לגלות
 יכניה שגלו לנבל י"א שנה
 לפני קרבן הבית :

מ"ב חזקוני

ועשו יום שמועה כיום שרפה ונראין דברי מדבריו
שאני אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון
והוא אומר על אחרון ראשון ועל ראשון אחרון ועוד
שאני מונה לסדר פורעניות ולסדר חדשים והוא
אינו מונה אלא לסדר חדשי בלבד:

נ"י הגמ'
אלא שהוא
מוכה
לסדר
חדשים
ואכי מוכה
לסדר
פורעניות
וכן נ"י
רש"י
יח
שס

(כתוב במגלת תעניות) בתלתא בתשחי במילת
אדכרתא מן שטריוא שפעם אחת גזרה
מלכות יון גזרה על ישראל שלא להוכיר שם שמים
על פיהם וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום
התקינו שיהו מזבירין שם שמים ואפי' בשטרות
וכך היו (מונין) [כותבין] בשנת וכך וכך ליוחנן כהן
גדול (שהוא כהן) לאל עליון וכששמעו חכמים בדבר

שאני אומר על ראשון לוס הד' שנסדר המקרא: ראשון
לפורעניות בתקלה הובקעה היציר ואח"כ כשרף הבית צט'
באז ובתשרי שלאחריו נהרג גדליה בן אחיקם ונטנת שלאחריו
באתה השמועה: והוא אומר על ראשון שנססוק אחרון
לפורעניות [ועל אחרון שנקרא ראשון לפורענות] שהרי
תקלה סזך ואמר כך הובקעה כמלאת זיקוע העיר י"ז
בתמו שהיא ראשון שנקרא אחרון לסמיכת מלך צנל שהוא
מאוקר במקרא: אלא שהוא מונה לסדר החדשים אומר
אלא הקפיד המקרא אלא על סדר המדשים לכך טנה תמו קודם
לטנת ואכי מוכה לסדר פורעניות אף לסדר פורעניות:
בתלתא בתשרי וכו' כך כתוב במגלה לשון ארמי: בטלת
אדכרתא ציטנו הזכרת שס שמים מן השטרות
ונקושי יכולים לנטל שכנר נהגו העם: וכששמעו חכמים

אמ
בע
אח
וש
בן
אח
בוא
שמ
ולא
ולש
כה
חד
למי
שני
דלא
הש
מוזק
למש
דבר

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ר"ה קכח

אמרו למחר פורע זה את חובו ונמצא שטר מוטל
כאשפה וכיטלום ואותו יום עשאוהו י"ט:
בעשרים וחמניא באדר אחא בשורחא טבתא יט
ליהודאי דלא יעידון מן אורייתא שפעם יט
אחת גזרה [המלכות] על ישראל שלא יעסקו בתורה
ושלא ימולו את בניהם ושיחללו שבת מה עשה יהודה
בן שמוע וחבריו הלכו ונטלו עצה ממטרוניתא
אחת שכל גדולי רומי מצוין אצלה אמרה להן
בואו והפגינו בלילה הלכו והפגינו בלילה אמרו אי
שמים לא אחיב' אנחנו לא בני אב אחד אנחנו
ולא בני אם אח' אנחנו מה נשתנינו מכל אומה
ולשון שאתם גוזרין עלינו גזרות קשות וכיטלום ואותו
יום עשאוהו יום טוב:

כתוב * אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף כ
בעליל לארץ מזוקק שבעתים. רב ושמואל כא
חד אמר נ' שערי בינה נבראו בעולם וכולם ניתנו ע"נ
למשה (בסיני) חסר אחת שנא' * ותחסרהו מעט תליס יב
שניטלוהו הוכשר הדבר בעיניה' ונקט להם לכס ועשאוהו י"ט: כרדי
דלא יעידון מן אורייתא שלא יטרכו לכתק עלמן מן וע"ש פ"ד
התורה: הפגינו לעקו בשוקים וברקובות כדי שיטעו דש"ס
הגרים וירקמו עליכם: אי שמים כלו' למען הקב"ה: תליס ח
מזוקק שבעתים (שאלם יכול לדרוש כל דבר ודבר צמ"ט
עכיכיס) ז' שניעיות והם קמשים קמר אחת שנטעו לו
למשה (בסיני) למדנו שקמשים נבראו שהרי מעט נקמר מאלהים:
דכתוב ותחסרהו מעט מאלהים נקמור קה אנוש כי תזכרכו:

ה
בריו
אחרון
ועוד
יהוא
טילת
גזרה
שמים
צחום
טרות
גן כהן
ברבר
ראשון
ת צט'
לאחריו
אחרון
שהרי
ג' י"ז
ל שהוא
אומר
קודם
עכיות:
בטלת
שטרות
חכמים

קהלת יב מאלהים בקש קהלת להיות כמשה שנאמר *בקש
קהלת למצוא דברי הפץ יצאת בת קול ואמרה
דברי' לו וכתוב יושר דברי אמת * ולא קש נביא עוד
בישראל כמשה וחד אמר בנביאים לא קש אבל
עקידה
שס"ט
כ"ש י"ב
במלכים קם אלא מה אני מקיים בקש קהלת
למצוא דברי הפץ בקש קהלת לדון דינין שבלב
שלא בעדים ואלא בהתראה יצאה בת קול ואמרה
שס"י לו וכתוב יושר דברי אמת * על פי שנים ערו' או
על פי שלשה עדים יקום דבר :

אם אינן מזכירין

פרק שני

כב [מהני' בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל
אדם משקלקלו הבייתוסין התקינו שלא יהו
שס מקבלין אלא מן המזכירין : גמ' * ת"ר מה קלקול
ע"ז קלקלו הבייתוסין פ"א בקשו בייתוסין להטעות את
חכמים שכרו ב' בני אדם בת' וזו א' משלנו וא'
להטעות את חכמים שאירע יום ל' של אדר בשנת ולא
כראה הקדש בזמנו והבייתוסין מתאונן שיהא
יום ראשון של כסד בשנת כדי שתהא הנפת העומר
באחד בשנת ועלרת באחד בשנת לפי שהן דורשין מחירת
השנת יכיפנו מחירת שנת בראשית כמשמעו ושכרו ב' בני
אדם להעיד שראו את הקדש היום : אחד משלנו ולא

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה קכט

משלהם שלהם העיד ערותו ויצא שלנו אמרו לו
אמור כיצד ראית את הלבנה אמר להם עולה הייתי
במעלה אדומים וראיתיו שהוא רבוץ בין כ' סלעים
ראשו דומה לעגל אזניו דומין לגדי קרניו דומין
לצבי זנבו מונחת לו בין ירכותיו והצצתי בו ונרתעתי
ונפלתי לאחוריו ואם אין אתם מאמינים לי הרי
ר' זוו צרורין לי בסדיני אמרו לו מי הוקיקך לכך
אמר להם שמעתי שבקשו בייחוסים להטעות את
חכמים אמרתי אלך אני ואודיע להם שיא יבואו
בני אדם שאינן מהוגנין ויטעו את חכמים אמרו
לו ר' זוו נתונים לך במתנה והשוכרך ימתח על
העמוד באותה שעה התקינו שלא יהיו מקבלין
אלא מן המכירים:]

מהני' בראשונה היו משיאין משואות משקלקלו ^ס
הכותי' התקינו שיהו שלוהין יוצאין כיצד היו

הכירוהו: ר' זוו נתונים לך במתנה ותהא ראשי לעכנן
ואע"ס שלא העלמת תכאף שלך לאיכרך דים רשות לנ"ד
לקנוס ממון ולעשותו הפקר כדאמר' ביצמות: ימתח על
העמוד לחלקות כדאמר' במס' מכות כופת ב' ידיו על העמוד:
בראשונה היו משיאין משואות לאחר שקדשו את הקדש
ולא היו לריכז' לשכור שלוקים לשלוק לגילה
להדיע כי המשווא' מודיעין אותן: משקלקלו הכותים
והשיאו גם הם משואות שלא בזמן הקדוש להטעות ישראל
ונ"ד לא היו משיאין משואות אלא בקדש שמתקדש ציוס ל'

ה

בקש
אמרה
א עוד
אבל
ה-לח
שבלב
אמ-ה
גרי' או

ש מכל
שלא יהו
קלקול
עוה את
שלנו וא'
שבת ולא
יין שיהא
העומר
מחזרת
בו ב' בני
שלנו ולא

משיאין משואות מביאין כלונסאוי של ארו ארוכין
וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך במשיחה
ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליך ומביא
מעלה ומוריד עד שהוא רואה את חבירו שהוא עושה

כן בראש ההר השני וכן בראש ההר השלישי:

כ גמ' כתיב ויצי אדיר לא יעברנו (אמר רב יהודה)
אמר רב זו בורני גדולה היכי עבדי מייחין
שיתא אלפי גברי בתריסר ירחי שתא ואמרי לה
תריסר אלפי גברי בשיתא ירחי (ומייתי ספינתא)
ושענין לה הלא עד דשכנא ונתית בר אמוראי וקטר
אטוני דכיתנא בכיסתא וקטר להו בספינתא ונטלו

כ
כג
ישציה לג

כלאמריין נפירקין וכאלא היו מסיחין לערב יום לי הכל
יודעין שהקדש מעובר ופעם אחד עברו נ"ד את הקדש ולא
השיאו משואות לערב שלשים והכותים השיאום בהרי' שלהם
והטעו בני הגולה לעשותו חסר: כלונסאות פירטיק"ו
בלעז: ארוכים כדי שיראו למרחוק: וקנים ועצי שמן
ונעורת של פשתן כל אלו מרבים שלהבת: וכורך במשיחה
לול"י בלעז קושרם בקוט של משיחה בראשי הכלונסאות:
וצי אדיר לא יעברנו לנקל שעתיד ללאת מצית קדשי
הקדשים: זה בורני גדולה ספינה שקורין דרום"נט:
היכי עבדי אותה בורני גדולה למאי עבדא: הלא קול:
עד דשכנא שוליה שוכנים בקרקעי' הים ועודנה נראית
למעלה מן המים כי במקום שאלמוגים גדלים בים אין הים
עמוק כל כך: בר אמוראי מלמד לשוט בנהרות: וקטר
אטוני דכיתנ' קבילי סמתן שהן קשין לינתק וקושר ראשו

אם אינן מסירין פרק שני ראש השנה קל

חלא ושרו אבראי וכמה דמידליה עקרא ומיתויא
ומחליף על חד תרין בכספא. חלת פרוותא הוויין
תרחי בי רומאי וחדא כי פרסאי. דבי רומאי
מסקן כיסתא דבי פרסאי מסקן מרגלניתא ומקרייא
פרוותא דמשמהיג. א"ר יוחנן כל שיטה ושיטה
שנטלו האומות מירושלים עתיד הקב"ה להחזירן
לה שנא' *אתן במדבר ארו שטה והדס ועץ שמן יטעיל חל
וגו' ואין מדבר אלא ירושלים שנא' *ציון מדבר סס סד
היתה ירושלים שממה. וא"ר יוחנן כל הלומד תורה
ואינו מלמדה דומה להדס במדבר דליכא דליחתני
מיניה. א"ר (א"ר יוחנן) כל הלומד תורה ומלמדה
במקום שאין תלמיד חכם דומה להדס במדבר
דחביב (לכל ומאן דשקיל מיניה שקיל) וא"ר יוחנן
אוי להם לעכו"ם שאין להם תקנה שנא' *תחת סס ס
הנחשת אביא זהב ותחת הכרול אביא כסף ותחת
העצים נחשת וגו' תחת ר' עקיבא וחבריו מאי מביאין
ועליהם נאמי *ונקיתי דמם לא נקיתי זה' שוכן בציון: יאל ד
האקד בשרש האילן שמו כיסת' פי' קו"ל וראשי אקד בצורכי
ושקלי הכך גברי סלא דספיכה ושרו לאנראי והיא עולה מתוך
המים ועוקרת שרשי האילן: פרוותא פירט' בלע"ז ובלשון משכה
נזל: מסקן מרגליתא מקרקעית היס על ידי בר אמוראי:
ומקרייא פרוותא דמשמהיג אותה של פרסיים נקראת נמל
של מלכה: ונקיתי דמם לא נקיתי אס באתי לנקות את
האומות משאח עונות לא חנקה אותם מדמן של ישראל:

ע"כ אמר אב"י פנימחה לפני החמה או לאחר החמה
 ע"כ אם אמר לפני החמה לא אמר כלום דא"ר
 ליוני כה יוחנן מ"ד *המשל ופחד עמו עושה שלום במרומו
 מעולם לא ראתה חמה פנימחה של לבנה ולא פנימת'
 של קשת פנימחה של לבנה דחלשה דעתה פנימחה
 של קשת דלא לימרו עובדי חמה גירי קא משדיא:
כד מתני' ראש ב"ד אומ' מקודש וכל העם עונים אחריו
 מקודש מקודש וכו': גמרא מה"מ א"ר חייא
 בר גמרא א"ר יוסי בן שאול אמר (רב) [רבי] אמר
 ויקרא כג קרא *וידבר משה את מועדי ה' מכאן שראש ב"ד
 אומר מקודש וכל העם עונים אחריו מקודש מקודש
 ע"כ מנא לן אמר רב פפא אמר קרא *אשר תקראו
 ע"כ אותם קרי ביה אתם ר"ג בר יצחק אמר *אלה הם
 מועדי הם יאמרו מועדי מקודש מקודש תרי זימני
 למה לי דכתיב מקראי קודש:
ע"כ מתני' דמות צורות לבנות היו לו לר"ג בטבלא
 ובכותל בעלייתו שבהן מראה את ההדיוטו'
 פנימחה לפני החמה פונה ללד הקמה או ללד אחר ועלה
 קחני סיפא אם אמר לפני הקמה לא אמר כלום
 דמעולם לא ראתה קמה פנימחה של לבנה: דלא לימרו
 עובדי' דעובדין הקמה: גירי קא משדיא הקמה הזאת
 קילים היא יורה להלס נכופרים נה שהורה נקשת כותן
 פנימת הקשת ללד פניו:
 מקראי קודש תרי זימני משמע: דמות צורות לבנות של

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה קלא

ואומ' הכזה ראית או כזה: גמ' ומי שרי והכתי' *לא שמו' כ
 תעשון אתי לא תעשון כדמו' שמשוי אמ' אביי לא אכר'
 תורה אלא שמשוי שאפשר לעשות כמותן כדתניא
 לא יעשה אדם בית חבנית היכל וכו' *ושאר שמשין ^ס
 מי שרי והתניא לא תעשון אתי לא תעשון כדמות ע"כ
 שמשוי המשמשין לפני במרום כגון אופני' ושרפי'
 וחיות הקודש ומלאכי השרת אמר אביי לא אסרה
 תורה אלא שמשוי שבמדור העליון ושבמדור התחתון
 מי שרי והתניא אשר בשמים לרבות חמה ולבנה
 ככבים ומזלות ממעל לרבות מלאכי השרת כי
 תניא האי לעבדס אי לעבדס אפילו שלשול קמץ
 נמי אה"נ דתניא אשר בארץ וכו'. אב"א דפרקי'
 הוה ואב"א להתלמד עבד וכתוב *לא תלמד לעשו' דנריס
 אבל אתה למד להבין ולהורות: ^{יח}
 משנה מעשה שבאו שנים ואמרו ראינוהו שחרית כב
 במזרח ערבי' במערב א"ר יוחנן בן נורי ^ס
 עדי שקר הן וכשבאו ליבנה קיבלן ר"ג. ועוד באו ^{כה}
 שנים ואמרו ראינוהו בזמנו וליל עיבורו לא נראה
 וקיבלן ר"ג א"ר דוסא בן הרכינס עדי שקר הן
 היאך מעידים על האשה שילדה ולמחר כריסה
 בין שיניה. אמר לו ר' יהושע רואה אני את דבריך ^{ס"ז}
 לזנה: לא תעשון אתי לזכות העומדים אתי: שבמדור העליון ^{דכ"ג}
 נרקיע ז' דייקין אתי אבל חמה ולבנה ככבים ומזלות במדור
 התחתון הן נרקיע השני כדאמרי' במס' קניגה: שלשול תולעת:
 רואה אני את דבריך לענן את הקדש: ^{א"י}

חמה
 א"ר
 ביו
 מת'
 תה
 יא:
 חרין
 חייא
 אמר
 ב"ד
 ודש
 קראו
 הם
 ימני
 בלא
 וטו'
 ועלה
 כלום
 ימרו
 הזאת
 כותן
 ות על

שלח ליה רבן גמליאל לר' יהושע גזור אני עליך
שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביום שחל י"ה
להיות בחשבונך הלך ומצאו ר' עקיבא מיצר אמ'
לו יש לי ללמוד שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנא'
ויקרא כג *אלה מועדי ה' מקראי קודש וגו' בין בזמנן ובין
שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו בא לו אצל
רבי דוסא בן הרכינס א"ל אם באין אנו לדון אחר
בית דינו של ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל ב"ד
וב"ד שעמד להן לישראל מימות משה עד עכשיו
שמות כד שנא' *ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים
מוקני ישראל למה לא נתפרשו שמותן של זקני
אלא ללמדך שכל ג' וג' שנתמנו ב"ד על ישראל
חרי הן כב"ד של משה נטל מקלו ומעותיו בידו
והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל י"ה להיות בחשבונו
עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בא בשלום רבי
ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקיימת את דברי:
כג גמ' ח"ר (*ושבעים מוקני ישראל) למה לא נתפרשו
שמותם של זקנים שלא יאמר אדם לחברו
שמות כד הלך ומצאו ר"ע לר' יהושע טיבר על זהנשיא גזר עליו לקלל
י"ה: אשר תקראו בקריאת ב"ד תלאן הכתוב: בא לו ר'
יהושע אלל ר' דוסא: ולמה לא נתפרשו שמותן וכי
ש"ס בא אדם לדון אחר ב"ד שנימיו ולומר וכי ב"ד זה
כמה ואהרן הוא או כאלדד ומידד אומרים לו שמה קטוב
כג' טן השאר שלא נתפרשו שמותם:
שלא יאמר אדם על ב"ד שנימיו וכי פלוני כמה ואהרן

פלו
כנה
ה'
ה'
ירוש
מר
ברן
בכר
עול
כמי
כש
פרט
*וב
בומ
שופ
הוא
לו
זקני
מש
עשה
בין
שק
ירוש
ג' ק

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה קלב

פלוני כמשה ואהרן פלוני כאלדר ומידר פלוני
כנדב ואביהוא. ואומר *ויאמר שמואל אל העם שמואל
ה' אשר עשה את משה ואת אהרן וגו' [ואו'] *וישלח א יי
ה' את ירובעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ע
ירובעל זה גדעון ולמה נקרא שמו ירובעל שעשה
מריבה עם הכעל בדן זה שמשון ולמה נקרא שמו
בדן דאתי מרן יפתח כמשמעו *ואומר *משה ואהרן ע
בכהניו ושמואל בקוראי שמו שקל הכתוב ג' קלי ע"ג
עולם כג' חמורי עולם לומר לך ירובעל בדורו תלים נט
כמשה בדורו. בדן בדורו כאהרן בדורו יפתח בדורו
כשמואל בדורו ללמדך שאפילו קל שבקלי ונתמנה
פרנס על הצבור הרי הוא כאביר שבאבירי ואומ'
*ובאת אל הכהני' הלויים ואל השופט אשר יהיה דברים פ
בימי' ההם וכי תעלה על רעתך שאדם הולך אצל
שופט שלא היה בימיו הא אין לך אלא שופט

הוא או כאלדר ומידר שאמע לו עכשיו שלא כתפרשו אמור
לו אם אינו כמשה ואהרן שמו הרי הוא כאחד מן שאר
זקנים שאינך יודע מי הם: ואומר ה' אשר עשה את
משה ואת אהרן וגומר שמואל הכניא אמר לישראל הקב"ה
עשה לכם נסים ע"י ו' זקנים הללו עשה ואהרן ירובעל
בדן יפתח שמואל: ואומר נספר תלים עשה ואהרן וגו' הרי
שקל הכתוב שמואל כמשה ואהרן וכתבים הראשונים כתבו
ירובעל ובדן ויפתח עם עשה ואהרן ושמואל ג' קלים עם
ג' קמורים: הא אין לך וכו' הא למדך הכתוב כאן שאין

קבלתו שהיה כימיו ואומר *אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה:

כד פיסקא נטל מקלו ומעותיו בידו וכו'. ת"ר כיון

שראה אותה ר"ג עמד על רגליו מכסאו

ונשקו על ראשו א"ל שלום עליך רבי ותלמידו

רבי שלמדתני תורה ברבים ותלמידו שאני גזור

עליך גזרה ואתה מקיימה עליך כתלמיד אשרי

הדור שהגדולים נשמעין לקטנים ק"ו קטני נשמעין

לגדולים ק"ו חיובא הוא אלא מתוך שהגדולים

נשמעים לקטנים נשאו קטנים ק"ו בעצמן:

ראוהו בית דין

פרק שלישי

כו הניא א"ר עקיבא כשהלכתי לערבוא היו קורין

לדכרא יובלא ואר"ע כשהלכתי לגליא היו

קורין לנדה גלמודה מאי גלמודה גמולה דא מבעלה

ואמר ר"ע כשהלכתי לאפריקי היו קורין למעה

ראשי' לג קשיטה למנ"מ לפרושי *מאה קשיטה דאורייתא

לך לנקא אלא שופט שהוא בימך: אל תאמר מה היה

זה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מסכמה

שאלת על זה שלפי שהדורות היו טובים ולדיקים מן אחרונים

לפיכך היו הימים הראשונים טובים מאלה שאי אפשר שיהו

אחרונים כראשונים: גמולה דא מוגדלת:

ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה קלג

מאה דנקי אמ' (רב) [רבי] כשהלכתי לכרכי הים
 היו קורין למכירדה כירה למנ"מ לפרושי * אשר ^{לש"י כ}
 כריתי לי ארשב"ל כשהלכתי לתחום קן נשרייה
 היו קורין לכלה נינפי ולתרנגול שכוי לכלה נינפי מאי
 קראה * יפה נוף כישוש כל הארץ ולתרנגול שכוי אמ' ^{תליס מח}
 רב יהודה אמר רב אבע"א רבי (שמעון בן לקיש)
 [יהושע בן לוי] מאי קראה * מי שת בטוחות חכמה ^{סיוס לח}
 [אלו כליות] או מי נתן לשכוי בינה זה תרנגול:
 לוי איקלע להווא אתרא אתא גברא לקמיה א"ל ^ס
 * קבען פלניא לא הוה ידע מאי א"ל אתא ^ס
 שאיל בי מדרשא א"ל גולן אמר לך דכתי' * היקבע ע"ב
 אדם אלהים גו' א"ל רבא מברניש לרב אשי או ^{וולככי ג}
 הואי החם הוה אמוני' ליה היכי קבעך במאי קבעך
 ואמאי קבעך וממילא הוה ידעינן ואיהו סבר מילתא
 דאיסורא קא"ל:

[לא הוה ידעי רבנן מאי סירוגין שמעוה לאמחא
 רבי רבי דחזתינהו רבנן דהוה עיילי פסקי פסקי ^ס
 אמרה להו עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין
 וכו'. * א"ר שמואל בר יצחק כמאן מצלינן האידנא כז
 זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון כמאן
 כר"א דאמר בתשרי נברא העולם]:
 בטוחות לשון חלוקות: שכוי ל' האי' ויסקף עתנגמינן ואיסתכני:
 קבען פלניא גולני פלני: במה קבעך סיפא דקרא ואמרתם
 כמה קבענוך המעשר והתרומה אתם קונעים אותי:
 פסקי למרקיס שאיכס נכנסים ימד:

כח מתיב רב שמן בר אבא מנין לכתן שעולה לדוכן
 ע"ג שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות
 דנריס ל לברך ישראל אוסיף ברכה אחת משלי כגון *ה' אלהי
 דנריס ד אבותיכם יוסף עליכם ת"ל *לא חוסיפו על הדבר:
 כה משנה *והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל
 כט וגו' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או
 שוות י' שוברות מלחמה אלא לומר לך בזמן שמסתכלין
 ישראל כלפי מעלה ומשעבדין את לכן לאביהם
 שבשמים היו מתגברין ואם לאו היו נופלין כיוצא
 בדבר אהה אומר *ויאמר ה' אל משה עשה לך
 נמדכ' שרף וגו' וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן
 ככ שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם
 לאביהם שבשמי' היו מתרפאין ואם לאו היו נמוקין:

יום טוב של ראש השנה

פרק רביעי

בו תניא רבי יהודה אומר משום רבי עקיבא בראשון
 לא מהו אומר *לה' הארץ ומלואה תכל ויושבו
 תליס כד בה על שום שקנה והקנה ושלט בעולמו. בשני מהו
 טס ויה אומר *גרול ה' ומהולל מאד וגו' על שם שחילק מעשיו
 לה' הארץ כל המזמור: שקנה שמים וארץ: והקנה תכל
 ליושבי בה כלו' קנה כדי להקנות: ושלט בעולמו
 יקידו שלא כבדו המלאכים עד יום שני: שחילק מעשיו

דרי סיפא סיפא סיפא סיפא

יום טוב של ר"ה פרק רביעי ר"ה קלד

ומלך עליהם (ונתעלה וישב במרום). בשליש
 מהו אומר *אלהים נצב בעדת אל על שום שגילה ^{תלים פנ}
 ארץ בחכמתו והכין חבל לעדתו. בד' מהו אומר
 *אל נקמות ה' אל נקמות הופיע על שום שברא ^{סס זד}
 חמה ולבנה ועתיד ליפרע מעובדיהן. בה' מהו
 אומר *הרנינו לאלהים עוזנו הריעו לאלהי יעקב ^{סס פא}
 על שום שברא עופות ודגים לשבח לשמו. בו'
 מהו אומר *ה' מלך גאות לבש על שום שגמר ^{סס נג}
 מעשיו ומלך עליהם. בז' מהו אומר *מומור שיר ^{סס נב}
 ליום השבת ליום שכולו שבת: אמר רבי נחמיה
 וכי מה ראה ר' עקיבא לחלק בין הפרקים הללו
 אלא בראשון שקנה והקנדה ושלט בעולמו בב'
 שחילק מעשיו ומלך עליהם (ונתעלה וישב במרום).
 בג' שגילה ארץ בחכמתו והכין חבל לעדתו. בד'
 שברא חמה ולבנה ועתיד ליפרע מעובדיהם. בה'

והבדיל רקיע בין עליונים לתחתונים ונתעלה וישב במרום
 דוגמת שכו נעירו והר קדשו: שגילה ארץ מקום מלכ
 עדתו שנאמר ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל
 מקום אחד ותראה היצפה נג' נאמר: שברא חמה זד':
 שברא עופות ודגים לשבח לשמו כשאל' רואה עופות
 משובים זה מזה כותן שכן למי שנראס: ליום שכולו שבת
 שעתיד העולם להיות קרב ואין אדם וכל המלאכות שונות
 על אותו יום אומר שיר של שבת: מה ראה ר' עקיבא
 לחלק בין הפרשיות הללו שכל שש ימים נאמרים הפרקי'

שברא עופות ורגלים לשבח לשמו . בו' שגמר מעשיו
 ומלך עליהם . בו' על שום ששבת וקמיפלגי בדרך
 קטינא דאמ' רב קטינא שית' אלפי שנין הוי עלמא
 וחד חרוב שנא' *ונשגב ה' לכדו וגו' . אבוי אמר תרי
 כושיע וחרוב שנא' *יחיינו מיומי' [במוספי דשבתא מזה היו
 אומרי' אמ' רב חנן בר רבא אמר רב הו"ו ר"ד] :
 כו אמר (ר') [רב] יהוד' בר אידיא ד' יוחנן עשר מסעות
 נסעה שכינה וכולהו מקראי וכנגדן גלתה
 סנהדרין מגמרא י' מסעות נסעה שכינה מקראי
 מכפורת לברוב ומכרוב למפתן וממפתן לחצר
 ומחצר למזבח ומזבח לגג ומגג לחומה ומחומה
 לעיר ומעיר להר ומחר למדבר וממדבר עלתה
 הללו ע"ש שער זאל יום שבת כאמר ע"ש להנא : וקמפלגי בדרך
 קטינא ר' נחמיה לית ליה דרב קטינא אלא דאבוי הילכך
 ליכא למימר על של יום אחד שכולו שבת דהא תרי כינהו :
 [במוספי דשבתא טאי איר אמרי' : הו"ו ל"ך פ' שירת האזינו
 קולק' אותה לו' פרקים הראשון האזינו השני זכור וגו' וכו'] :
 נסעה שכינה להסתלק ועל ישראל מעט מעט כשקטאו ;
 מכפורת שהיתה רגילה לשכון שם כסתלקה על א'
 מהכרוניס שעט' שלמה העומדין בארץ א' לכפון הארון וא'
 לדרוס : למפתן הבית : וממפתן לחצר העזרה בין האולם
 למזבח : ומחצר למזבח הקטון : ומזבח לגג ההיכל :
 ומגג לחומת העזרה : ומחומת העזרה : לעיר לירושלים :
 ומחעיר להר הזמנים וכל סלוקין הללו לפי שנקושי היה

סע
 י' חזקו
 ו ע"ג
 וכחטאם
 כסתלק'
 חזקו
 חזקו
 הללו
 וק"ל
 רש"א

יום טוב של ר"ה פרק רביעי ר"ה קלה

וישבה במקומה שנאמר *אלך אשובה אל מקומי הושיע
מכפור' לכרוב ומכרוב למפתן דכתיב *ונועדתי שמות כס
לך שמה ודכתיב אחד מעל הכפור' וגו' וכתיב
*וכבוד אלהי ישראל נעל' מעל הכרוב אשר היה יחזקאל
עליו אל מפתן הבית ומפתן לחצר דכתיב *וירם ע
כבוד ה' מעל הכרוב על מפתן הבית וימלא הבית
את הענן והחצר מלאה את נוגה כבוד ה' ומחצר
למזבח דכתיב *ראיתי את ה' נצב על המזבח ימוס
וממזבח לגג דכתיב *טוב שבת על פנת גג ומגג שלי כה
להומה דכתיב *והה' ה' נצב על הומת אנך ומחומה ימוס
לעיר דכתיב *קול ה' לעיר יקרא ומעיר להר מיכסו

מסתלק ומלפה שיטונו : וירכב על כרוב ל"ג דהוא
בימיאת מלרים קאמר וה"ג מכפורת לכרוב ומכרוב
למפתן דכתיב ונועדתי לך גו' וכתיב וכבוד אלהי ישראל
נעלה מעל הכרוב אשר היה עליו אל מפתן הבית למדנו
שתלת עיקר שכינה היתה על הכפורת ובימי יחזקאל
נסתלקה משם לכרוב ושהתה שם כמה ימים כדכתיב מעל
הכרוב אשר היה עליו. ומשם למפתן וימלא הבית וגו' ביחזקאל
כתיב אחר סילוק מן הכרוב אל המפתן : נצב על המזבח
ואע"ג דהאי קרא עמוס קאמר ליה ועמוס מקמי יחזקאל
דורות רבים מתכבד היה על העתיד ועל כרמך סילוקה
כסדרן היא דכך יליאת קוץ : טוב שבת על פנת גג ע' דש"א
וגו' על השכיב' אמר שלמה טוב לה להסתלק אל הגג משבת
עם אשת מדנים כנסת ישראל שהעמידה ללס נהיכל ונית

יחזקאל יא דכתיב *ויעל כבוד ה' מעל תוך העיר ויעמוד על
שלי בא הדר ומהר למדבר דכתיב *טוב שבת בארץ מדבר
כושע ה ומדבר עלתה וישבה במקומה שנאמר *אלך
אשובה אל מקומי עד אשר יאשמו :

כח אמר רבי יוחנן ו' חדשים נתעכבה שכינה לישראל
סס במדבר שמא יחזרו כתשובה ולא חזרו
ג' הגו' אמרה היפח *נפשן שנאמר *ועיני רשעים תכלינה
ומנוס אבד מנהם ותקותם מפח נפש וכנגדן גלתה
סנהדרי גדולה גמרא מולשכת הגזית לחנויות ומחנויות
סס לירושלים ומירושלים ליבנה *ומיבנה לאושא
ע"צ ומאושא ליבנה ומיבנה לאושא ומאושא לשפרעם
ובשפרעם לבית שערים ומבית שערי' לציפורי

קנר בית שקצרו בו את הללס עם השכינה : טוב שבת
ואינו כן בארץ מדבר סיפיה לקרא מלאת מדנים ובית קנר : עד
אלא סיפיה אשר יאשמו סיקזיקו עלמס אשמים :

ומנוס אבד מנהם ועומס כסתלק מהס : מלשכות הגזית
לחנויות קנויות עשו להס בהה הבית ושנו סס לומ'
וכעס ר' ל' שלא דכו דיכי כפשות דקוו דכפישי רולקיס כדאמרינן בסנהדרין
אשת וכל הכך גליות דסנהדרין לבית שכי קאמר ומסעות דשכינה
סדנים לבית ראשון : ומיבנה לאושא כשהיה הנשיא דר בו היתה
כו' וכינס ר"ל ע"ס סנהדרין עמי וכשנסתלק הוא או בני בטקיס אחר גולה
קבעיסו ה' ישיבה אקרו : ובנה בימי ריב"ז : אושא בימי ר"ג הזקן :
בהנליהם וקזרו מאושא ליבנה ובימי רשב"ג קזרו לאושא כדתכיא
רש"א לקשן בפרקין וכשקדשו ב"ד את הקדש וכו' : בית שערים

יום טוב של ר"ה פרק רביעי ראשהשנה קלו

ומציפורי לטבריא וטבריא עמוקה מכולן שנאמר
*וששלח מארץ חב"ד ומעפר תשא אמר חך. רבו יסני' כס
אלעזר אומר שש גליות גלו שנאמר *כי השח סס כו
יושבי מרום קריה נשגבה ישפילנה ישפילה עד
ארץ יגיענה עד עפר (וכתיב *תרמסנה רגל רגלי סס
עני פעמי דלים) אמר ר' יוחנן ומשם עתידין ליגאל
שנא' *התנערו מעפר קומי שבי ירושלים: סס כז
חניא כל שנותיו של ריב"ז ק"כ שנה היו. מ' שנה כט
עסק בפרקמטיא מ' שנה למד. מ' שנה לימד סס
כתוב במקומו אחרי' שהלל גם כן היו שנותיו ק"ב
וגם ר' עקיבא ארבעי' שנה עסק בפרקמטיא וכו'
ובסוף ק"כ נהרג על קדוש השם יתברך:
ת"ד מנין שאומרים אבות שנא' *הבו לה' בני ל
אלים ומנין שאומרים גבורות שנא' הבו לה' לב
כבוד ועוז. ומנין שאומרים קדושת השם שנאמר מליס כס
הבו לה' כבוד שמו. ומנין שאומרי' מלכיו' זכרונו'
ושופרות (חניא) ר' אליעזר אומר דכתיב *שבחון ויקרא כז
זכרון תרועה מקרא קדש שבחון זה קדושת היום.
וציפורי וטבריא כולן נימי רבי היו כדאמרינן בסנהדרין
הלך אחר רבי לבית שערים ושם כשקלה הוליכוהו לכפורי
כדאמרינן בכתובות ונטבריא היה נימי אנטוכיכוס: וטבריא
עמוקה מכולם שחליס היו אז מכל המסעות שגלו: ו' גליות
השח קדא ישפילנה תרי ישפילה תלת עד ארץ ד'
יגיענה קמא עד עפר סא דמלי למימר ישפילה עד ארץ לעפר:

זכרון אלו זכרונות. תרועה אלו שופרות. מקרא
 קדש קדשהו בעשיית מלאכה. ומנין שאומרים
 מלכיות תניא רבי אומר *אני ה' אלהיכם וכתוב ^{ויקרא}
 בחדש השביעי [והיכן אומרה לקדושת היום תניא
 רבי אומר עם המלכיות אומרה מה מצינו בכל
 מקום ברביעית אף כאן ברביעית רשב"ג אומר
 עם הזכרונות אומר מה מצינו בכ"מ באמצע אף
 כאן באמצע וכשקדשו ב"ד את השנה באושא ירד
 ריב"ב לפני רשב"ג ועשה כר' יוחנן בן נורי א"ל
 ר"ש לא היו נוהגין כן ביבנה ליום השני ירד ר'
 חנינא בנו של ר"י הגלילי ועשה כר"ע ארשב"ג
 כך היו נוהגין ביבנה] אין פוחתין מי' מלכיות וכו'.
 הני י' מלכיות כנגד מי א"ר לוי כנגד י' הלולים
 שאמר דוד בספר תהלים הלולים טובא הוה הנך
 מליס קי דכתיב בהו *הללוהו בתקע שופר. רב יוסף אמ'
 כנגד עשרת הדברות שנאמרו לו למשה בסיני ר'
 יוחנן אמר כנגד עשרה מאמרות שכתן נברא
 העולם מאי ניהו אילימא ויאמר דבראשית הני ט'
 שס לנ הוו בראשית נמי מאמר הוא דכתיב *בדבר ה'
 שמים נעשו [תניא אין פוחתין מי' מלכיות מי'
 [ירד ריב"ב לפני החיבה לפי שמוזה להתפלל במקו' כמוך
 קתני ירד: כר"י בן נורי דמתכיתין: לא כך היו
 נוהגין ביבנה נימי אנא כשהיתה סנהדרין שס: הנך דכתיב
 בהו הללוהו בתקע שופר הנך דהללו אל נקדשו:]

זכרון
 ו' רב
 מו' ו
 וכתוב
 *פקד
 וכגון
 אומר
 ויבא
 פתח
 הבב
 שניד
 אהת
 אלה
 כגון
 ועם
 אומר
 אותה
 אלא
 וחרו
 לעול
 ת"ש
 דבר
 רי"א
 ואנן

יו"ט של ר"ה פרק רביעי ראש השנה קלו

זכרונות מ' שופרות ואם אמר ז' מכולן יצא כנגד
 ז' רקיעין ר' יוחנן בן נורי אמר הפוחת לא יפחו'
 מו' ואם אמר ג' מכולן יצא כנגד תורה נביאים
 וכתובים ואמרי לה כנגד כהנים לויים וישראלים.
 *פקדונות הרי הן כזכרונ' כגון *וה' פקד את שרה ^ס
 וכגון *פקוד פקדתי אתכם דברי ר' יוסי ר' יהודה ע"כ
 אומר אינן כזכרונות. *שאו שערים ראשיכם וגו' ^{לשלי כל}
 ויבא מלך הכבוד מי זה מלך הכבוד וגו' ושאו ^{שמות ג}
 פתחי עולם ויבא מלך הכבוד מי הוא זה מלך ^{תלים כד}
 הכבוד ה' צבאו' הוא מלך הכבוד סלה ראשונ' שתים
 שניה שלש דברי ר' יוסי ר' יהודה אומ' ראשונה
 אהת שני' שתים וכו' ושיון כמלך אלהים על גוי'
 אלהים ישב וגו' שהיא אהת זכרון שיש בו תרועה
 כגון *שבתון זכרון תרועה אומרה עם הזכרונות ^{ויקרא כג}
 ועם השופרות דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינו
 אומר' אלא עם הזכרונות. חניא והיקין היו משלימין
 אותה בהורה בשלמא זכרונ' ושופרו' איכא טובא
 אלא מלכיות תלת הוא דהוויין *ה' אלהיו עמו ^{וידבר כג}
 ותרועת מלך בו *ויהי בישורון מלך *ה' ימלוך ^{דברי לנ}
 לעולם ועד ואנן בעינן עשר וליכא אמר רב הונא ^{שמות טו}
 ת"ש *כי ה' הוא האלהים אין עוד מלבדו מלכו' ^{דברים ד}
 דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר אינה מלכות] בר"ה
 רי"א ראשונה אחת שני' שתים מי זה מלך הכבוד לאו ממכיכא:
 ואנן בעינן עשר וד' מהן תור' דקאמ' ר' יוסי משלים בתורה:]

אין אומרין בו הלל מ"ט א"ר אבהו אמרו מלאכי
השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין אומרין
לפניך ישראל שירה בר"ה ובי"ה אמר להם אפשר
מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים
פתוחים לפניו וישראל אומרים שירה:

שהיה
רלוי
לומר
דלקרי
חוננד
ועי' בס'
לין
כערכי'
רש"ל

מאיבותי פרק ראשון תענית

א שאלו בגמרא על מה ששנינו מוכירין גבורות
גשמים בתחיית המתים מנ"ל דמדבר לה
ב בתפלה והשיב דתניא *לאהבה את ה' אלהיכם
ולעבדו (זו תפלה אתה אומר זו תפלה או אינו
אלא עבודה ת"ל) בכל לבבכם אי זו היא עבודה
שכלב הוי אומר זו תפלה וכתיב בתריה *ונתתי
מטר וגו' ומאי איריא דתני גבורות גשמים ליתני
מוכירין על הנשמים א"ר יוחנן מפני שיורדין בגבור'
(תני לה גבורות) שנא' *עושה גדולות עד אין חקר
וכתיב *הנותן מטר על פני ארץ וגו' מאי משמע
(שיורדין בגבורה אקד מנצורותיו של הקב"ה הוא כדיליף
קקר קקר שכל העולם כזון ע"י גשמים ואגב אורקיה
אורי לנו כמה גדול כח הנשמים כדי לשבח להקב"ה ולפיכך
קבעוה בתקוות הקמים שקול יום הגשמי' כחקייית הקתי' ע"כ):

דנניס
יא
סס
בגמ'
המחורי'
כתובים
להיפך
איוב ט
יב' גי'
רש"ל
סס
איכו
חרש"י